

HRVATSKI VOJNIK

Broj 109. Godina III. 27. listopada 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Redovita obuka i trenaza pilota 21. eskadrile borbenih aviona

Noćni letovi - završni i najzahtjevniji

MoD UK

LONDON

Tornado u plićaku

Avion britanskog ratnog zrakoplovstva tipa Tornado GR4 srušio se 24. listopada u morski plićak u blizini Holbeach Range u engleskoj grofoviji Lincolnshire. Oba člana posade, inače djelatnici Zračne baze Marham, su se sigurno katapultirali. Netom poslije, locirali su ih i spasili helikopteri Sea King iz baza Leconfield i Wattisham. Piloti su prevezeni u obližnju bolnicu na pretrage. Avion je bio na rutinskoj vježbovnoj misiji, a uzroci nesreće još nisu objavljeni.

TRIPOLI

Libija kao zrakoplovno središte

Libijski vođa pukovnik Moamer Gadafi od svoje zemlje želi napraviti sjevernoafričko zrakoplovno središte. Naime, Libija će u prosincu organizirati zrakoplovnu konferenciju, što je, kako kaže agencija Middle East Newline, dio Gadafijevog projekta modernizacije nacionalnog civilnog i vojnog zrakoplovstva. "To će Libiju učiniti vodećom zemljom u regiji u primjeni najmodernijih tehnologija i proizvoda" - izjavio je zamjenik načelnika glavnog stožera libijskog ratnog zrakoplovstva Jibril Al Kadiki. Inače, buduća konferencija popraćena izložbom privukla je najveće zapadne i ruske namjenske tvrtke uključujući Eurocopter, Dassault, Thales i MBDA.

EDMONTON

Dulje u Afganistan

National Defense

Kanadski brigadni general Mark Skidmore je izjavio da će oružane snage propisati dulje razdoblje u kojemu će postrojbe ostajati u Afganistanu. Kako izvješćuje Canadian Broadcasting Corporation, dosadašnje razdoblje kontinuiranog boravka u Aziji za vojnike će biti produljeno od šest na devet mjeseci. General je dodao i ovo: "Ako ste pripadnik kanadske vojske, pogotovo vojnik s vještinama kakve su potrebne u Afganistanu, a još niste bili tamo, mislim da postoje velike šanse da će vam se pojaviti prilika da odete tamo". Naime, vojska je nedavno najavila i da će u Afganistanu participirati sve njezine grane, kako bi se tamo postigli svi kanadski strateški ciljevi.

BRUXELLES

NATO i Neptun

NATO

U z zapadnu obalu Škotske 23. je listopada počela velika NATO-ova intergranska vježba pod nazivom Neptune Warrior. U toj velikoj vježbi, koja traje do 2. studenog, sudjeluju postrojbe i tehnološka sredstva iz 11 zemalja (Velika Britanija, SAD, Njemačka, Grčka, Turska, Italija, Norveška, Belgija, Kanada, Francuska, Danska). Od plovila, pozornost privlači pet brodova iz NATO-ove mornaričke grupe, kao i četiri razarača, osam fregata, sedam minolovaca i tri podmornice. Također, u zrak će poletjeti 11 helikoptera i 50 zrakoplova, uključujući 32 lovačka aviona. Sve postrojbe će iskoristiti vježbu kako bi provjerili svoje mogućnosti u *priobalnoj* situaciji, koja podrazumijeva brzi prijelaz iz pomorskog ratovanja prema djelovanju na obalama.

NEW DELHI

Vojnik uhićen zbog špijunaže

Policija New Delhija uhitila je pripadnika indijskih oružanih snaga pod optužbom da je špijunirao za Pakistan. Ritesh Kumar Vishwakarma je zamijećen dok se pokušao iskristi u smjeru Nepala, prema tamošnjoj metropoli Kathmanduu. Navodno je tamo planirao predati pakistanskim obavještajnim tijelima filmove i dokumente koji sadrže strogo povjerljive informacije. Priznao je da je u prošlosti dosad u Kathmanduu bio tri puta i tamo od Pakistana primao novac. Inače, Vishwakarma je služio u signalnoj pukovnici koja je radila na komunikacijskim linijama do Kargila i Siachena u Himalajima, blizu nepalske granice. Otkriveni u blizini granice i stanuje.

NORFOLK

Vozite opreznije!

Kako se i u američkoj pomorskoj bazi u Norfolku približava razdoblje blagdana (Halloween, Božić, Nova godina...), Mornarički centar za sigurnost upozorava djelatnike da opreznije voze. Stoga su pripremili i nekoliko posebnih programa, kojima se upozorava na posljedice prebrze i neoprezne vožnje, te na to kako se treba ponašati na cesti. Naime, u posljed-

US Navy

njoj fiskalnoj godini mornarica i marinci su na cestama izgubili 78 mornara i 66 marinaca, što je za mornaricu najveća brojka u proteklih deset, a marince u četiri godine.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hvojnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Hrvatska drugi put domaćin proširenog sas- tanko načelnika glavnih stožera OS-a, zemalja potpisnica A3

"Nastavit ćemo razvijati i jačati našu suradnju na polju vojnih odnosa te smo spremni podijeliti sa zemljama u regiji svoja iskustva u provedbi reformi..", stoji u zajedničkoj izjavi

Strana 4

Redovita obuka i trenaža pilota 21. eskadrile borbenih aviona

Pripadnike eskadrile posjetili smo tijekom provedbe noćnih letova u popularnim MiG-ovima 21, u sklopu redovite obuke i trenaže. Piloti moraju biti spremni letjeti i u tim posebnim uvjetima, kad je osjetilo vida znatno slabije

Strana 8

Na Rtu Kamenjak održana vježba postrojbi PZO-a

S obzirom na broj sudionika i tehnike, to je najveća, a prema sadržaju i najkompleksnija vježba koju provode Oružane snage te predstavlja krunu obuke postrojbi Protuzračne obrane OSRH-a

Strana 12

Povratak nosača zrakoplova (I. dio)

Nakon razdoblja u kojem se činilo da je budućnost velikih nosača zrakoplova neizvjesna i da će se graditi samo mali nosači za avione s okomitim slijetanjem i polijetanjem, zadnji programi razvoja nekih ratnih mornarica sve to bitno mijenjaju

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Hrvatska drugi put domaćin proširenog sastanka načelnika glavnih stožera OS-a, zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje

Zajednički interes za sigurnost i stabilnost regije

"Nastavit ćemo razvijati i jačati našu suradnju na polju vojnih odnosa te smo spremni podijeliti sa zemljama u regiji svoja iskustva u provedbi reformi i mirovnih operacija kao i provedbi partnerskih ciljeva. U tom kontekstu cijenimo naše prošle i trenutačne združene aktivnosti i vježbe te smo odlučili pronaći druga polja od zajedničkog interesa", stoji u zajedničkoj izjavi načelnika glavnih stožera OS-a triju zemalja potpisnica

— Andreja DEČAK, snimio Tomislav BRANDT —

U hotelu "Jezero" na Plitvicama održana je 23. listopada Peta radna konferencija zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje uz sudjelovanje načelnika glavnih stožera OS-a.

Podsjećamo, Američko-jadranska povelja inspirirana je modelom Američko-baltičke povelje iz 1998. godine, kojom su tri države uz sponzorstvo SAD-a pokrenule regionalnu suradnju kako bi razmjenom iskustava ubrzale transformaciju na području obrane, poboljšale stabilnost u regiji i konačno ubrzale ulazak u NATO. S istim ciljem u Tirani je 3. svibnja 2003. godine potpisana Američko-jadranska povelja. Povelju su potpisali ministri vanjskih poslova triju zemalja: Hrvatske, Albanije i Makedonije, te državni tajnik

SAD-a Colin Powell, a ona formalizira potporu SAD-a trijma državama na njihovom putu u NATO i predviđa trilateralnu suradnju u svrhu ispunjavanja uvjeta za budući ulazak u članstvo Saveza. Ujedno, povelja ističe važnost jačanja demokracije i manjinskih prava, suzbijanja terorizma, prekograničnog kriminala, oružja za masovno uništenje, te potiče započete reforme oružanih snaga u trijma zemljama i njihovu međusobnu vojnu suradnju. Pri tome je karakter, opseg i razina aktivnosti koje su u sklopu Povelje vrlo široke: od sastanaka visokih državnih izaslanstava i ekspertnih sastanaka, pa do vojnih vježbi s velikim brojem sudionika. Ujedno treba napomenuti kako je, po opsegu, najsadržajnije suradnja na području obrane i sigurnosti.

Potvrda zajedničkih interesa i ciljeva

Na početku Pete radne konferencije, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH, general zbora Josip Lucić pozdravio je nazočne izaslanike iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Srbije i SAD-a, izrazivši zadovoljstvo što se taj sastanak organizirao u našoj zemlji, kao i činjenicom da je Hrvatska drugi put domaćin susreta cijenenjenog skupa.

"Uvjeren sam da ćemo u iduća dva dana još jednom potvrditi naše zajedničke interese i ciljeve kako na planu dostizanja punopravnog članstva u NATO-u tako i nastavka pružanja potpore na tom planu našim susjedima iz regije", istaknuo je general Lucić dodavši kako je suradnja zemalja potpisnica znatno napredovala, te da se ideje i zaključci provode u praksi u prilog čemu najbolje svjedoči Zajednički medicinski tim čija je treća rotacija u misiji ISAF upravo u tijeku.

Nakon pozdravnog govora načelnika GS-a riječ je preuzeo načelnik GS-a Republike Albanije, general bojnik Luan Hoxha čija zemlja u ovom polugodišnjem razdoblju i predsjedava Američko-jadranskom poveljom. Uz pozdrav svim izaslanicima, general Hoxha je izrazio zahvalnost Hrvatskoj kao domaćinu te pohvalio vrlo uspješnu organizaciju tog važnog događaja. Riječi pohvale izrazio je i načelnik GS-a Republike Makedonije, general pukovnik Miroslav Stojanovski, nakon čega se pristupilo radnom dijelu susreta. Nakon višesatnih radnih sjednica

■ "Uvjeren sam da ćemo u iduća dva dana još jednom potvrditi naše zajedničke interese i ciljeve kako na planu dostizanja punopravnog članstva u NATO-u tako i nastavka pružanja potpore na tom planu našim susjedima iz regije", istaknuo je general Lucić otvarajući konferenciju

tijekom kojih su razmijenjena iskustva u stvaranju profesionalnih oružanih snaga zemalja potpisnica, načelnici GS-a triju država - Hrvatske, Albanije i Makedonije došli su do zajedničkih, službenih zaključaka.

Potpisivanje zajedničke izjave

Nastavak jačanja suradnje na polju vojnih odnosa

"Uvjereni smo da će naši uspjesi, a posebice profesionalizacija oružanih snaga postati ulog u modernizaciji naših oružanih snaga kako bismo dostigli NATO standarde. Mi ponovno izražavamo zadovoljstvo uspješnom izmjenom rotacije kombiniranog medicinskog tima u ISAF misiji u Afganistanu. Odlučni smo nastaviti

premještaje kombiniranog medicinskog tima u Afganistan i nadalje izražavamo svoju otvorenost prema raspravi o dodatnom doprinosu na tom polju. Naglašavamo činjenicu da pripadamo istoj europskoj regiji te tako dijelimo zajednički interes za sigurnost i stabilnost regije. Stoga pozdravljamo prisutnost i prikazane partnerske vizije naših kolega iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije.

Nastavit ćemo razvijati i jačati našu suradnju na polju vojnih odnosa te smo spremni podijeliti sa zemljama u regiji svoja iskustva u provedbi reformi i mirovnih operacija kao i provedbi partnerskih ciljeva. U tom kontekstu cijenimo naše prošle i trenutne združene aktivnosti i vježbe te smo odlučili pronaći druga polja od zajedničkog interesa", stoji u zajedničkoj izjavi načelnika glavnih stožera OS-a triju zemalja potpisnica. Ujedno je dogovoreno da će se sljedeći sastanak načelnika glavnih stožera oružanih snaga Republike Albanije, Republike Hrvatske i Republike Makedonije održati u Republici Albaniji u travnju 2007. godine. ■

Sljedeći sastanak načelnika GS-a održat će se u travnju 2007. u Albaniji

Obilježavanje Dana UN-a i doprinos pripadnika OSRH u mirovnim operacijama UN-a od 1999. do danas

U devet misija na četiri kontinenta

U prigodi obilježavanja Dana UN-a, u čijim misijama unatrag sedam godina sudjeluju i pripadnici hrvatskih Oružanih snaga ministar obrane Berislav Rončević uputio je čestitke svim pripadnicima OSRH koji se trenutačno nalaze u mirovnim misijama UN-a kao i svim časnicima i djelatnicima Ministarstva obrane RH koji su sudjelovali u mirovnim misijama ili na drugi način dali doprinos na putu kojim smo od primatelja, stasali u aktivnog sudionika mirovnih misija UN-a. U svojoj čestitki ministar Rončević je istak-

nuo: "Republika Hrvatska, čiji su časnici prvi put upućeni u mirovnu misiju u Sjevernoj Leone 1999. godine, iz godine u godinu kontinuirano sudjeluju u naporima i težnjama svjetske zajednice radi postizanja i očuvanja mira. Hrvatski časnici koji su stjecali svoja iskustva u Domovinskom ratu, najbolje znaju koliko je mir među narodima dragocjen i kako ga treba štiti. Svakodnevno, oni to i praktički dokazuju u svih 9 mirovnih misija UN-a u kojima

sudjeluju, na sva četiri kontinenta. Naša je obveza da im na najbolji mogući način pružimo punu potporu i priznanje koje zaslužuju. Ministarstvo obrane RH i dalje će osiguravati uvjete kako bi svi sadašnji i budući sudionici mirovnih misija, mogli što kvalitetnije i uspješnije obnašati svoje dužnosti i djelujući u duhu Povelje Ujedinjenih naroda, osiguravati i učvrstiti mir u svijetu."

Pripadnici OSRH (10 vojnih promatrača), prvi put su upućeni u mirovnu misiju UN-a u Sjevernoj Leone (UNOMSIL), sad već dale-

ke 1999. godine. Od tada do danas, više od 170 pripadnika OSRH sudjelovalo je u mirovnim operacijama UN-a. Najvišu dužnost koju je do sada obnašao neki pripadnik OSRH u mirovnim misijama UN-a, obnaša general bojnik Dragutin Reppinc, na dužnosti zapovjednika misije United Nations Military Observer Group in India and Pakistan (UNMOGIP), od prosinca 2005. godine. Trenutačno, 32 časnika OSRH sudjeluje u 9 mirovnih operacija UN-a, i to na četiri kontinenta.

N. KOVAČ

Kronologija uključivanja pripadnika OSRH u mirovne misije UN-a:

- 1999. , rujna : UNAMSIL (United Nations Mission in Sierra Leone), upućeno 10 vojnih promatrača, sudjelovanje u misiji završeno u prosincu 2005.
- 2001., ožujak : UNMEE. (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea), upućeno 5 vojnih promatrača; u misiji trenutačno četiri pripadnika OS RH.
- 2002., kolovoz: UNMOGIP. (United Nations Observer Group in India and Pakistan), upućena dva vojna promatrača. Ovo je prva misija u kojoj su počele sudjelovati hrvatske časnice. U misiji je trenutačno 7 vojnih promatrača.
- 2002., prosinac: MINURSO (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara)., upućena dva vojna promatrača, u misiji trenutačno pet pripadnika OS RH.
- 2003., srpanj UNMISSET (United Nations Mission of Support in East Timor), upućena dva vojna liječnika koja su sudjelovala u sklopu medicinskog kontingenta Slovačke u Istočnom Timoru. Sudjelovanje je završeno u prosincu iste godine.
- 2003., listopad: UNMIL (United Nations Mission in Liberia), upućena 3 stožerna časnika, trenutačno u misiji 3 pripadnika OS RH.
- 2004., lipanj: MINUSTAH (United Nations Stabilisation Mission in Haiti) upućen 1 stožerni časnik na dužnost vojnog psihologa. Redovite zamjene obavljaju se svakih 6 mjeseci.
- 2004., kolovoz: UNOCI (United Nations Operation in Côte d'Ivoire), upućena 3 vojna promatrača.
- 2004., rujna: UNFICYP (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus), upućena dva stožerna časnika. Trenutačno je u misiji četiri pripadnika OS RH, na dužnostima MOLO (Military Observer/Liaison Officer).
- 2005., ožujak: UNOMIG (United Nations Mission in Georgia), upućen 1 vojni promatrač. Od listopada 2006. su u misiji 2 hrvatska vojna promatrača.
- 2005., travanj: UNMIS (United Nations Mission in the Sudan), upućena tri stožerna časnika.

Napredni trening pripremanja strategije informativne javne kampanje o NATO-u

Od 14. do 15. listopada predstavnice Službe za odnose s javnošću i informiranje, načelnica Marijana Klanac i satnica Željka Tubić, sudjelovale su na naprednom treningu pripremanja strategije informativne javne kampanje o NATO-u koji se održao u Opatiji u organizaciji IRI-a (International Republican Institute) a uz potporu Nacionalne zaklade za demokraciju SAD-a (National Endowment for Democracy of the United States).

IRI je seminar osmislio za predstavnike Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija koji rade na informiranju građana o procesu pristupanja RH u EU i NATO te za djelatnike tijela državne uprave koji djeluju kao partneri MVPEI u tom procesu. Voditelj treninga bio je Christian Scheucher, viši komunikacijski strateg austrijskog kancelara W. Schuessela koji je polaznicima predstavio

metode i tehnike korištenja rezultata istraživanja javnog mnijenja i utvrđivanja ključne ciljane skupine te dizajniranja info. kampanje i razvijanja djelotvornih ciljanih poruka prema ciljanim skupinama i općoj javnosti. Polaznici treninga prema predstavljenom su modelu, na temelju istraživanja javnog mnijenja u RH o ulasku u EU i NATO u timovima uvježbavali kreiranje informativne kampanje za EU i NATO. Seminar je nastavak suradnje koju je IRI ponudila početkom 2006. godine i pokazao se korisnim i za provođenje kampanja MORH-a za prijam kadeta, časnika i vojnika te će SOJI MORH nastaviti surađivati u sličnim programima stručnog usavršavanja i izobrazbe iz područja promidžbe i odnosa s javnošću.

Ž. TUBIĆ

snimio D. KIRIN

Održan seminar o Otavskoj konvenciji

Regionalno središte za pomoć u provedbi međunarodnih ugovora iz kontrole naoružanja (RACVIAC) organiziralo je u suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje seminar pod nazivom "Regionalni pristup planiranju programa za razminiranje implementacija Otavske konvencije o protupješačkim minama".

U radu seminara uz predstavnike centara za razminiranje zemalja jugoistočne Europe između ostalih sudjelovali su i veleposlanici Australije, Bosne i Hercegovine i Norveške ak-

reditirani u Republici Hrvatskoj te visoki predstavnici našeg Ministarstva vanjskih poslova. Tijekom seminara održana su brojna predavanja i prezentacije o Otavskoj konvenciji naj-sveobuhvatnijem međunarodnom instrumentu za djelovanje na području protupješačkih mina te o njezinoj implementaciji u 2007. godini kao i o regionalnim i međunarodnim perspektivama na području razminiranja. Na seminaru je istaknuta važnost jačanja veza između regionalnih centara za razminiranje i to poglavito na razvijanju zajedničkih projekata na granici koje, kako nam je kazao predstavnik HCR-a Mirko Ivanušić, međunarodna zajednica rado financira. Kad je riječ o HCR-u Ivanušić je između ostalog istaknuo kako je on aktivan i na regionalnom i na međunarodnom planu te je napomenuo kako Hrvatska ispunjava obveze preuzete Otavskom konvencijom u prilog

čemu između ostalog svjedoči podatak o iz godine u godinu sve manjem broju minskih žrtava kod nas.

Uz teoretski, seminar je imao i praktični dio koji je proveden tijekom posjeta HCR-ovom središtu pored Siska. Predstavnici HCR-a su sudionike seminara upoznali s organizacijom, djelovanjem i rezultatima koje je do sada HCR postigao te su demonstrirali i tehnike razminiranja. Inače ovaj seminar, koji je plod dobre suradnje između RACVIACA i HCR-a, prvi je koji je RACVIAC organizirao na temu Otavske konvencije. Talijanski brigadir Emilio Liverani, načelnik odjela za obuku i verifikaciju RACVIACA uz to što je istaknuo važnost regionalne suradnje na području razminiranja napomenuo je kako se do sada RACVIAC nije bavio tim temama te da im je visoka stručnost HCR-a na tom području od iznimne važnosti.

L. PARLOV / R. SPAJIĆ

Predstavljeno osam naslova vojno-stručne literature

U Zapovjedništvu za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" 17. listopada svečano je predstavljeno osam naslova vojno-stručne literature izdane tijekom 2006. godine u ZZIO-u "Petar Zrinski" i Zapovjedništvu Hrvatske kopnene vojske.

Predstavljena su tri riječnika i to: Englesko-hrvatski/hrvatsko-engleski vojni riječnik, Njemačko-hrvatski/hrvatsko-njemački vojni riječnik i Francusko-hrvatski/hrvatsko-francuski vojni riječnik, udžbenik Napredni tečaj vojno-stručnog engleskog jezika, priručnik Simulacije u obuci i simulacijski modeli, dvije skripte: Održavanje naoružanja i Oružja za masovno održavanje i NKB obrana te Godišnjak Ratne škole. Okupljenim predstavnicima MORH-a, Glavnog stožera OSRH i djelatnicima ZZIO-a izdanja je uvodno predstavio zapovjednik ZZIO-a general bojnik, mr. sc. Mirko Šundov te istaknuo kako je u završnoj fazi obrade još deset naslova vezanih za vojno-stručnu tematiku koji će uskoro biti predstavljeni javnosti. Nakon uvodne riječi zapovjednici ustrojbenih cjelina zajedno s autorima predstavili su pojedinačno svako od izdanja. Izdane naslove okupljeni su mogli pogledati u atriju Časničkog doma.

OJI

Redovita obuka i trenaža pilota 21. eskadrile borbenih aviona

Noćni letovi - završni i najzahtjevniji

Pripadnike eskadrile posjetili smo tijekom provedbe noćnih letova u popularnim MiG-ovima 21, u sklopu redovite obuke i trenaže. Piloti moraju biti spremni letjeti i u tim posebnim uvjetima, kad je osjetilo vida znatno slabije

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Lovački avioni uistinu su fascinantno čudo tehnike. I sve priče koje entuzijasti vrte oko tih elitnih letjelica nisu pretjerane. Također, i zrakoplovci koji su kadri upravljati njima poseban su tip ljudi...Molimo vas, dragi čitatelji, nemojte se mrštiti nakon što pročitate ove uvodne rečenice i smatrati da pretjerujemo. Jednostavno, to su naši iskreni dojmovi koje smo stekli netom nakon jednog večernjeg druženja s pripadnicima 21. eskadrile borbenih aviona, smještenim u zagrebačkoj Zrakoplovnoj bazi "Zagreb" koja se nalazi na Plesu. Štoviše, imali smo prigodu proma-

trati dio njihovih letačkih bravura, i to u posebno (bar nama) atraktivnim uvjetima vedre listopadske večeri.

Dakle, eskadrilu smo posjetili tijekom provođenja noćnih letova u popularnim MiG-ovima 21, koji se provode u sklopu redovne obuke i trenaže. Piloti moraju biti spremni letjeti i u tim posebnim uvjetima, kad je osjetilo vida znatno slabije nego u dnevnim satima. Također, u lovačkim avionima te generacije vidljivost iz kabine i inače je slabija. Stoga se noćnom letu daje posebno značenje, i obuka noćnog letenja je završni i najzahtjevniji dio

svakog naučavanja. "Noću se, načelno, leti uz pomoć instrumenata, s tim da se slijetanje ipak više radi vizualno", objasnio nam je satnik Igor Raus, nakon što je uspješno odradio noćni let. Objlašnjavajući neke posebnosti koje nameće noć, istaknuo je činjenicu da je "slika u našim očima noću dvodimenzionalna, za razliku od dnevnih 3D. Primjerice, jače svjetlo vam se, zbog dvodimenzionalnosti, čini bliže nego slabije, makar to prvo može biti kilometar ili dva dalje od drugog. To stvara lažni dojam". Taj problem i još dosta njih izaziva "veću napetost i pritisak" prije lete-

nja i tjera pilote da pripremu za let obave "najbolje što mogu i više obraćaju pozornost na neke stvari".

Inače, u prostorije eskadrile naša je ekipa "upala" nešto prije no što su počeli prvi večernji letovi. Moramo priznati, naći pilote sugovornike i nije bilo previše jednostavno. "Oni su vam sada u nekom svom filmu, potpuno su koncentrirani na let", čuli smo od njihovih kolega iz baze. Razumjeli smo to u potpunosti, i zapravo nam je bilo i malo neugodno. Priprema za noćni let je prevažna, svakako važnija od izjava za novine, i ne smije se ispustiti nijedan detalj. No, u prvoj "rundi" letenja slobodan je bio upravo zapovjednik eskadrile, bojnik Bili Levanić. Ovaj iskusni pilot koji se kalio i u Domovinskom ratu objasnio nam je neke detalje letačke pripreme, a vrlo nas je interesiralo njegovo mišljenje o mladim kolegama. Bio je letački kratak i jasan: "Izvrсни!". Tu ima momaka koji su u MiG ušli izravno iz Pilatusa, i taj jaz su uspješno preskočili. Uspješno lete rame uz rame s prekaljenim ratnim veteranima. I ne samo to, djelatnici koji pilotima pružaju logističku potporu pohvalili su izvrstan odnos i atmosferu među pilotima, što je i razumljivo s obzirom na letački entuzijazam, opasnost i apsolutno jedinstvena znanja i vještine koje posjeduju, nedostižna većini nas običnih smrtnika. Zapravo, jedine razlike koje smo primijetili su u navođenju poželjnih nasljednika MiG-ova 21 u HRZ-u. Bilo je tu svega, od Suhoija-30, preko MiG-a 29 do Gripena pa čak i F-22 Rap-tora...

Nakon

kratkog brifinga za neukog novinara, u restoranu smo se "ogrebali" za večernji letački obrok, nešto kaloričniji nego onaj za ostale djelatnike (valjda je tako kad usporedimo piletinu s mlincima u odnosu na palentu s dodatkom popularnog "Podravkinog" gulaša). Piloti moraju jesti sat, do sat i pol prije leta, i to kvalitetno, jer bi prazan želudac mogao biti problematičan za tzv. parcijalni tlak, čiji bi pad oslabio letačev vid.

Došao je red na teren: zaputili smo se prema jednoj od pista u zračnoj bazi. Nažalost, nismo letjeli u MiG-u, ali smo iz najbližeg propisnog položaja, opremljeni fluorescentnim prslucima, promatrali polijetanja, slijetanja i neke brišuće figure hrvatskih lovaca, uključujući i atraktivni "kockasti". I to u društvu bojnika Levanića koji je imao ulogu koordinatora sa zemlje, što uvijek obavlja jedan od pilota koji ne leti u aktualnoj "rundi". U noći se s našeg položaja od letenja svakako nije moglo puno vidjeti. Doduše, ne bi mnogo bolje bilo ni po danu, dečki brzo odlete i nemaju vremena za lupinge. No, i ono što nam je ponuđeno bilo je dovoljno. Pri polijetanju, "forsaži", impresivne su dvije stvari. Plamen koji izlazi iz stražnjeg dijela aviona u noći pruža posebno atraktivnu sliku, a i buka je jača od one koju je širio neki od putničkih aviona što su te večeri polijetali sa zatrebačke zračne luke. Kad avion napokon uzleti, sve što vidite je baklja koja se uzdiže prema tamnom nebu...

Nakon što je prva skupina pilota sletjela, vratili smo se u le-

tačke prostorije. Nisu klasične vojničke. Djeluju ipak opuštenije, što je i normalno. Prije polijetanja u zrak ipak je potrebno imati i nekakvu udobnost na zemlji. Tamo smo zatekli dvojicu visokih časnika, zapovjednika HRZ-a general bojnika Viktora Koprivnjaka, te zapovjednika ZB-a "Zagreb" brigadira Darka Cigrovskog. No, nije bilo njihovih službenih izjava, jer "ovo je večer pilota i red je da oni govore". Zapovjednici su ih tek došli posjetiti i uvjeriti se da na noćnim letovima sve dobro funkcionira.

Kad je počela posljednja, treća "runda" letova, porazgovarali smo s doktoricom Asjom Prgin-Rogošić, koja je na čelu medicinskog tima u kojem djeluju i medicinska sestra te fizioterapeut. Oni prije letova pregledavaju pilote jer je potrebno da prije svakog uzleta budu odmorni i u odgovarajućoj kondiciji i snazi, gotovo pa "na razini vrhunskih sportaša". Doktorica je pohvalila psihofizičku spremu svih pilota, uz činjenicu da ni oni stariji ne zaostaju za mladima. Naša večernja priča ipak ne smije završiti bez nečega na čemu su inzistirali apsolutno svi piloti: pozdraviti sve one koji se brinu za njih i njihove avione. "Skidamo kapu svojim mehaničarima", kad to kažu piloti borbenih zrakoplova, onda je iskreno i stvarno je veliki kompliment. I još jedan završni citat, citat o tome što za pilote znači upravljanje MiG-om 21: "Kad smo se upisivali na faks kako bismo postali piloti, za sebe smo željeli najbolje. Trenutačno je u hrvatskom zrakoplovstvu ono najviše, najbrže i najjače avion MiG-21. Letenje njime je usporedivo s vožnjom formule 1"... ■

Gostoprimstvo plesom i pjesmom

Kako reagirati kad roditelji podupiru svoju djecu i ona vam, usred pustinje, na pohabanom ćilimu, uz melodično praćenje glasova roditelja, plešu u ritmu treperenja zraka iznad uzavrelog pijeska...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIC

Ples usred pustinje

Nije vrijedno vaganja i mjerkanja jer je lako reći tko se kome više raduje u pustinji, beduini nama ili mi njima, ali nije ni nebitno reći tko iz tog susreta više ponese. Općepoznato je kako će vam beduini pokazati ozareno lice samo zato što ste im mahnuli rukom ili nevješto izgovorili lokalni pozdrav. Mi stranci, došli sa svih strana svijeta i u pravom smislu gosti u Sahari, poslije svakog tog susreta s njima odlazimo bogatiji za jedno novo iskustvo i pregršt ljubavi s kojom su nam pružili gostoprimstvo. Sasvim sigurno, bit će im drago ako ih prvi ponudite nečim, vodom prije svega jer nje najmanje imaju i zato je vrlo cijene. No, ako i ne kažete mnogo ili ne pružite ruku s vodom, oni će vam jedna-

ko nastojati ponuditi nešto. Ponudit će vam da sjednete zajedno, pokazivat će vam rukama u smjeru sunca i specifičnim coktanjem u ustima (dodirivanjem jezika o nepca) pokazivati da je to još jedan vrlo vrući dan u pustinji, možda će tražiti da popijete tradicionalni čaj s njima ili će vam pružiti ruku s vrčem svježeg kozjeg mlijeka ako im je kamp i blago blizu. Ako se ipak sretete na otvorenom prostoru, svaki od vas pošavši iz različitih smjerova i potreba ali istim putem, oni će vas smatrati gostom i tada, pa će nastojati opet biti domaćini jer ipak je to njihova zemlja. Za razliku od gostoprim-

Uvijek i svuda spremni na gostoprimstvo

stva u kampu, kad vas sretnu na proputovanju malo je toga što vam mogu domaćinski ponuditi na prašnjavom putu. Međutim, ni to ih neće zbuniti i možda ćete vi ispasti zbudnjeniji tim susretom jer vam se može dogoditi, kao što bi nedavno, kad su mene šokirali na najosobitiji način, počastivši nas tradicionalnim plesom i pjesmom. Pitam se, ma gdje bih takvo što ja još mogao doživjeti i ima li išta što se s tim može mjeriti kad ste kod nekoga u gostima. Kako reagirati kad roditelji podupiru svoju djecu i ona vam, usred pustinje, na pohabanom ćilimu, uz melodično praćenje glasova roditelja, plešu u ritmu treperenja zraka iznad uzavrelog pijeska. Kako im zahvaliti i čime uzvratiti toj časti jer nikada neću zaboraviti toplinu koju su na nas ispustili iz svojih tamnih očiju, u zanosu isprepletenih prstiju ruku, mističnog njihanja krhkih tijela na vrhovima prstiju bosih nogu.

Oj Saharo, blagoslivlja te otac što za sinom čezne, s tobom blažena bila i sva djeca u tebi rođena i gostoprimstvo njihovih roditelja. ■

Humanitarna akcija hrvatskog kontingenta

Ono što smo svi zaključili je da je ova humanitarna akcija bila posebna, i to stoga što su je pokrenuli i realizirali obični ljudi. Vojnici koji su htjeli pomoći i koji su našli načina kako to provesti u djelo. Oni koji su novac za kupnju paketa dali od srca. Zato je taj dan bio obilježen nekom posebnom toplinom. Toplinom ljudskog srca. VELIKOG SRCA MALIH LJUDI

— Vanda DUNĐER, snimili Siniša MAJDAK i Zoran MIJOK —

I taj dan je bio sunčan. I topao. Bio je posebno obilježen nekom vrlo ugodnom toplinom. Toplinom ljudskog srca. Jer toga su dana (10. listopada 2006.) predstavnici 8. HRV-a CON-a krenuli u realizaciju onog što su počeli dok su još bili na obuci u Hrvatskoj. Još tada je dogovoreno da novac koji su skupili tijekom obuke ne daju za tiskanje natpisa na majicama ili kapama već da ga daju onima kojima je on najpotrebniji. Tako se "rodila" ideja o humanitarnoj akciji koja je eto i provedena u djelo.

Paketi za devet obitelji

Dvanaest pripadnika 8. HRV-a CON-a krenulo je tog sunčanog jutra iz kampa Warehouse u kamp Dogan. Sve kako je dogovoreno nekoliko dana ranije kada su Rajko, Siniša i Dean u neformalnom razgovoru s kolegama iz turskih oružanih snaga izrazili svoju namjeru. "Skupili smo nešto novca i želimo ga dati u humanitarne svrhe", bili su jasni naši momci. Ali kome je pomoć zbilja najpotrebnija? I rekli su to ljudima koji su imali iste namjere i znali način kako to ostvariti. Rekli su to onima koji su iz istih razloga ovdje u pustinji, u Af-

ganistanu. Nije bilo potrebno mnogo vremena da se sve dogovori, organizira i krene u provedbu. Kolege iz turskih oružanih snaga znali su za jedno vrlo siromašno selo u blizini Kabula. Znali su da je njima pomoć najpotrebnija. "Ne žele novac, oni imaju svoj ponos", rekli su nam naše kolege. Kupljeni su paketi s hranom i čekao se dan kada će devet obitelji iz tog sela moći doći do turskog kampa Dogan.

U kamp smo stigli u jutarnjim satima. Kolege iz turskih oružanih snaga primili su nas na najbolji način. Osmijeh na licu svih nazočnih i toplina u očima govorili su svima da radimo "pravu stvar", da radimo ono što je vrijednije od svih ophodnji, obuke i osiguranja koja provodimo u redovitim zadaćama tijekom boravka u ovoj dalekoj zemlji.

Došao je i taj trenutak. Obitelji su se okupile te im se obratio zapovjednik hrvatskog kontingenta u Afganistanu brigadir Neven Cugelj. Rekao je tim ljudima, kojima je teret života na licima urezao duboke bore, a djeci

uskratio osmijeh i u oči donio tugu, da smo mi, kao hrvatski vojnici, došli njima pomoći, da ih u potpunosti razumijemo jer do prije 15-ak godina dok je našom domovinom bjesnio rat, dok se borilo za svaki pedalj zemlje, neki strani vojnici su nam pomagali na isti način. To je ono što nas povezuje. Razumijevanje. A upravo je razumijevanje drugoga ključ uspjeha svega. Ono je jače od svakog oružja, od svake sile. Biti u ovim teškim

Osmijeh na licu svih i toplina u očima govoreli su svima da radimo "pravu stvar"

trenutcima čovjek koji ima razumijevanja za drugog znači biti VELIKI ČOVJEK.

I krenulo se s podjelom paketa. Sve je išlo jako brzo. Dok smo nosili pakete na ozarenim licima svih nas mogao se vidjeti samo osmijeh. Veliki široki osmijeh. Onaj od srca. Jednoj majci dok je s nama razgovarala krenule su suze na oči. Žena, ponosna i blaga, ali ispaćena životom nije ih mogla sakriti. Nitko od nje to nije ni tražio. Samo joj je dano obećanje kako će hrvatski vojnici kao što su i do sada, uvijek biti na pomoći. Jer i to je cilj našeg boravka ovdje. Svakoj obitelji osim paketa s hranom dano je i nešto novca da mogu platiti prijevoz tih paketa do njihovih kuća.

Nakon obavljenog posla svi smo zaključili da je ova humanitarna akcija bila posebna. Posebna po tome što su je pokrenuli i realizirali obični ljudi. Vojnici koji su htjeli pomoći i koji su našli načina kako to provesti u djelo. Oni koji su novac za kupnju paketa dali od srca. Zato je taj dan bio obilježen nekom posebnom toplinom. Toplinom ljudskog srca. VELIKOG SRCA MALIH LJUDI. ■

Podjela paketa s hranom

Na Rtu Kamenjak održana vježba postrojbi PZO-a

Štit 2006 - najveća i najkompleksnija vježba

S obzirom na broj sudionika i tehnike, to je najveća, a prema sadržaju i najkompleksnija vježba koju provode Oružane snage te predstavlja krunu obuke postrojbi Protuzračne obrane OSRH-a

Priredila Marija ALVIR, snimio Ivica MATOŠEVIĆ

Vježba gađanja ciljeva u zračnom prostoru održava se jednom godišnje na vojnom poligonu Rt Kamenjak u Premanturi pokraj Pule, a ovogodišnja je provedena od 9. do 20. listopada pod nazivom Štit 2006. S obzirom na broj sudionika i tehnike, to je najveća, a prema sadržaju i najkompleksnija vježba koju provode Oružane snage te predstavlja krunu obuke postrojbi Protuzračne obrane OSRH-a. Cilj te vojne vježbe koja se kontinuirano provodi od 1994. godine, a za čiju je organizaciju i provedbu od 2003. mjerodavno Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske, jest obuka i uvježbavanje postrojbi za topničko i raketno gađanje ciljeva u zračnom prostoru.

Kompleksna vježba u četiri faze

Vježba je intergranska i interrodovska, a zapovjedništvo je također ustrojeno po tom modelu. Sudjelovale su 201. i 204. brigada PZO-a, bitnice PZO-a svih gardijskih brigada, 16. trbr te 50. bojna ABKO-a i 250. bojna veze. Iz sastava HRZ-a i PZO-a bila je angažirana bojna PZO-a i 92. zb Pula, Zapovjedništvo za logistiku

sudjelovalo je s tehničkim skupinama specijaliziranim za provjere protuzračnih sustava, a HRM s dva broda u osiguravanju akvatorija, kao i MUP koji je s jednim plovilom također bio angaži-

ran u realizaciji vježbe. Zapovjednik vježbe i glavni voditelj gađanja bio je bojnik Slobodan Krstić iz Zapovjedništva HKoV-a, a voditelji gađanja bili su brigadir Franjo Kesegi te pukovnici Radoslav Rogulj i Branko Orkaš.

Tijekom održavanja Štita 2006 postrojbe PZO-a HKoV-a te HRZ-a i PZO-a provele su trenajna, ispitno-školska i bojna gađanja lakim raketnim i topničkim sustavima protuzračne obrane, a jedan od glavnih ciljeva vježbe bilo je uvježbavanje obučavatelja te gardista i ročnika toga roda. Dakle, prije provedbe bojnih gađanja postrojbe PZO-a prošle su niz stručnih i standardiziranih provjera taktičke i paljbene osposobljenosti i uvježbanosti pod nadzorom stručnih povjerenstava korpusa HKoV-a te HRZ-a i PZO-a. Vježba je provedena u četiri faze. Prva je obuhvaćala

trenajna gađanja ciljeva u zraku, a u toj temeljnoj fazi uvježbavanja provedena su gađanja stvarnih ciljeva (MiG 21, PC 9 i Mi 8) te imitatora zračnog cilja. U drugoj fazi provedena su ispitno-školska gađanja radi provjere uvježbanosti pojedinca i postrojbi u gađanju ciljeva u zraku. Također se

gađao stvarni cilj - avioni i helikopteri koji lete i djeluju kao u borbenim uvjetima, a oni koji uspješno svladaju tu fazu, koja predstavlja viši stupanj paljbene obuke pojedinca i postrojbi PZO-a, stekli su mogućnost pristupanja bojnim gađanjima. U trećoj fazi obavljene su provjere pripremljenosti za bojna gađanja, kako pojedinaca i postrojbi tako i ispravnosti tehnike i UbS-a, a rezultati provjera dostavljani su glavnom voditelju gađanja koji je na temelju njih donosio odluku o pojedincima i postrojbama koji mogu pristupiti bojnim gađanjima, kao i o tehnici i UbS-u koja se smije angažirati. Posljednja faza obuhvaćala je bojna gađanja ciljeva u zračnom prostoru, koja predstavljaju najviši stupanj paljbeno-taktičke obuke i najkompleksnija su od svih bojnih gađanja uopće. Topničke postrojbe provele su bojna gađanja na zrakoplovom vučenu metu, a raketne postrojbe na raketni imitator zračnog cilja u kalibrima 107 i 128 mm. Ocjenjivanje bojnih gađanja provodilo je neovisno povjerenstvo iz Učilišta HRZ-a i PZO-a Rudolf Perešin, a čelnik tog povjerenstva bio je pukovnik Boris Šercer.

Valja napomenuti i to da su tijekom vježbe Štit 2006 postrojbe PZO-a bile izložene uvjetima približno ratnim, a cjelokupan život i rad provodio se u taborskim uvjetima. Simulirajući mogućeg protivnika, pripadnici HRZ-a bili su 26 sati u zraku i provodili različite "napade",

a HRM i MUP odbijali su (ne)namjerne "napade" ribarskih koća i nestašnih jedriličara u pokušajima upada u čuvani dio morskog prostora.

Visoki stupanj uvježbanosti i osviještenosti

Nakon završetka vježbe bojnik Krstić je zaključio da su u potpunosti provedene sve planirane obučne aktivnosti, i to bez izvanrednih događaja i uz primjenu svih propisanih mjera sigurnosti te higijensko-epidemioloških mjera. "Rezultati gađanja pokazali su visoki stupanj uvježbanosti postrojbi

PZO-a i realno ocjenjivanje tijekom prethodnih provjera", istaknuo je, napomenuvši da su prvi put zajedno bojno djelovali 13 raketaša i 23 topnika PZO-a te pripadnici ročnog i djelatnog sastava. Na vježbi su sudjelovala čak 602 pripadnika OSRH-a, a rabila se i brojna tehnika - 30 protuzrakoplovnih topova i 52 raketna sredstva te 104 vozila. Ukupno je provedeno 16 bojnih gađanja topovima PZO-a u kalibrima 20, 30 i 40 mm te 39 raketnih bojnih gađanja sustavima S-2M, Iгла i S-10. "Pravodobno planiranje i vođenje te sustavni rad tijekom godine u postrojbama PZO-a, kao i velika motiviranost i profesionalnost svih sudionika vježbe umno-

gome su pridonijeli potpunoj realizaciji zadaća na vježbi", poručio je na kraju bojnik Krstić, dodajući da su znatnu potporu sudionicima vježbe pružili gradovi Medulin i Pula, kao i Javna ustanova "Kamenjak" koja se brine o zaštiti prirode na tom ekološki zaštićenom području. No, o tome brine i Hrvatska vojska, koja je i u ovoj vježbi, uz vrhunsku uvježbanost, pokazala i visok stupanj ekološke osviještenosti. Osim iscrpljujućih obučnih aktivnosti, tijekom višednevnog boravka u Istri sudionici vježbe imali su priliku kvalitetno iskoristiti vrijeme odmora - održan je tradicionalni malonogometni turnir i organiziran skupni posjet NP Brijuni, a služena je i misa u taborištu. ■

U organizaciji Vojne kapelanije sv. Petra i Pavla hodočastilo se u Rim

Devetodnevni pohod do Vječnog grada

Skupina od 45 hodočasnika iz zrakoplovstva, stožera, MORH-a i šire, pod vodstvom patera Mihovila Filipovića tijekom višednevnog hodočašća u Italiji obišla je više svetih mjesta i sudjelovala na audijenciji kod Svetog Oca i to u prvim redovima

Napisao i snimio Viktor GRBEŠA

Na čestu želju pripadnika Vojne kapelanije sv. Petra i Pavla HRZ-a i PZO-a Zagreb, organizirano je hodočašće u Rim.

Kišovitog petka sredinom rujna skupina od 45 hodočasnika iz zrakoplovstva, Stožera, MORH-a i šire, krenula je ispred zagrebačke Katedrale, pod vodstvom patera Mihovila Filipovića u smjeru Italije. Nakon

noći prospavane u udobnom autobusu, jutro nas je dočekalo u najstarijoj državi na svijetu. Kneževina San Marino ima u neprekinutom trajanju suverenitet od 1600 godina, a utemeljitelj mu je s naše strane Jadrana, vrsni klesar i još vrsniji kršćanin Marin koji je svojom pobožnošću i umijećem bio nadaleko poznat i priznat. Lijep pogled s vrha brda na kojem leži moderni grad seže za lijepa vremena sve do hrvatskog kopna.

Jutarnja gimnastika, kava i doručak te lijepo vrijeme najavili su hodočašće puno dobrih sadržaja i doživljaja. Slijedio je posjet talijanskom nacionalnom marijanskom svetištu u Loretu gdje smo se zadržali oko četiri sata. To svetište ima i rijetku ponudu da se mogu naručiti, slaviti mise svakodnevno kroz godinu dana za osobu, obitelj ili zajednicu. Naravno da je iskorištena ta mogućnost i naručena misa i za Kapelaniju sv. Petra i Pavla.

Na putu prema jugu zaustavili smo se u talijanskom „Ludbregu“ - Lancianu koji je poznat po euharistijskom čudu. Kruh i vino korišteno u misi, zbog sumnje jednog svećenika, pretvorilo se u pravu krv i meso Isusa Krista, koji su od tada izloženi na štovanje brojnim hodočasnici-ma. Znanstveno je utvrđeno da je u riječ o ljudskoj krvi grupe AB, a da je meso dio srčanog mišića. Stoljećima već ostaje nepromijenjeno pozivajući na ljubav prema Bogu i čovjeku, vjeru u Objavu i nadu u vječni život.

Na jugu smo se smjestili u Svetište Okrunjene Gospe pokraj Foggie gdje smo prenočili dvije noći. Jedan dan smo proveli hodočasteći na Brdo sv. Anđela Mihovila koji se u toj regiji objavio u petom stoljeću te mnogim čudima zaštite od bolesti i provale neprijatelja postao je omiljeni zaštitnik mnogim vjernicima.

Sudionici hodočašća

Popodne toga dana proveli smo u mjestu San Giovanni Rotondo, mjestu gdje je do 1968. godine živio jedan od danas najomiljenijih talijanskih svetaca u povijesti - sv. Pio iz Pietrelcine. Skroman i pobožan redovnik, 50 godina obilježen Kristovim ranama privlačio je milijune vjernika Boga iz cijeloga svijeta. Tu smo vidjeli i jednu

od najmodernijih bolnica na svijetu koja je sagrađena po želji Padra Pia, donacijama ljudi iz cijelog svijeta te upoznavali što može običan čovjek kad je u suglasju s Bogom.

Krenuli smo put Vječnoga grada puni dojmova i u iščekivanju novih. Na putu smo posjetili rodno mjesto Padra Pia - Pietrelcinu i najpoznatiju benediktinsku opatiju - Montecassino. Predvečer smo stigli na odredište - mirni i ugodni hotel južno od Rima. Slijedila su tri i pol dana napornog, ali oduševljenog upoznavanja Vatikana i Rima. Počeli smo „šećerom“, ali na početku - audijencija kod Svetog Oca i to u prvim redovima zahvaljujući svećenicima Vojnog ordinarijata RH koji su na vrijeme rezervirali mjesta za oko 150 Hrvata koji su se tada našli na tom mjestu. Slijedio je obilazak bazilike sv. Petra, vatikanskih muzeja, nacionalnih spomenika kulture, poznatih trgova i fontana... sve do sv. Skala i majke svih crkava bazilike sv. Ivana Lateranskog gdje smo se i oprostili od Rima.

U gradu sv. Franje Asiškog - „najsiromašnjeg sveca i najsvetijeg siromaška“, obišli smo sva važna mjesta i crkve vezane uz jednog od najomiljenijih svetaca cijeloga svijeta. Noć smo proveli putujući prema zadnjem odredištu našeg hodočasničkog putovanja. Padova nas je dočekala tiha i snena u ranim jutarnjim satima gdje smo skupljali već zadnje snage na tom devetodnevnom hodu u čašćenju Boga i svetaca. I ovdje su prisutni velikani duha i povijesti: sv. Leopold Bogdan Mandić, sv. Antun Padovanski, sv. Luka Evangelist... Nije ni čudno da je to jedna od pobožnijih pokrajina u Italiji, kad je riječ o vjernicima. Zadnji sati putovanja prema Zagrebu proletjeli su u radosnom i zahvalnom osvrtnu na protekle dane provedene u neobično ugodnom raspoloženju. ■

Posjet zapovjednika Poljske ratne mornarice HRM-u

Zapovjednik Poljske ratne mornarice admiral Roman Krzyzelewski s izaslanstvom posjetio je Hrvatsku ratnu mornaricu u Splitu od 18. do 20. listopada.

Admiral Krzyzelewski i zapovjednik HRM-a viceadmiral Zdravko Kardum za vrijeme posjeta održali su radni sastanak na kojem je prezentirana sadašnja organizacija HRM-a, sredstva kojima

se koristi HRM te njezine zadaće. Objavljen je i strateški pregled obrane RH te ustrojbene i ostale promjene koje se odnose na HRM kao i to da će HRM osim tradicionalnih mornaričkih zadaća imati postrojbu za obavljanje zadaća obalne straže. Dvojica zapovjednika razmijenili su i iskustva vezana uz uvjete funkcioniranja ratnih mornarica unutar oružanih snaga, a poljskoj strani se govorilo o našim iskustvima u svezi s korištenjem švedskih protubrodskih raketa RBS-15, koje Hrvatska ratna mornarica ima u svom naoružanju, a koje Poljska ratna mornarica uskoro nabavlja. Nakon sastanka zapovjednik poljske mornarice obišao je brodove Flote HRM-a Kralj Dmitar Zvonimir i Faust Vrančić te Mobilni obalni lanser.

Petnaesta obljetnica pogibije bojnika Alfreda Hilla

U povodu 15. obljetnice pogibije bojnika Alfreda Hilla, prvog zapovjednika satnije vojne policije 204. vukovarske brigade na njegov grob na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata vijence su 16. listopada 2006. položili obitelj Hill, te u ime 66. bojne vojne policije, Središta za obuku vojne policije "Bojnik Alfred Hill" o.d. zapovjednika i prvi dočasnik Središta satnik Dražan Leko i nadnarednik Zvonko Lucić.

OJI

ZL

Dan otvorenih vrata HRZ-a i PZO-a

U 93. Zračnoj bazi Zemunik Donji, 20. listopada održan je Dan otvorenih vrata HRZ-a i PZO-a.

Na taktičko-tehničkom zboru predstavljani su zrakoplovi specijalne namjene CL i AT, školsko-trenažni zrakoplovi UTV 75 i PC-9, transportni zrakoplov AN-32, lovački zrakoplov MiG-21- *Vatreni*, školsko-trenažni helikopter BELL-206 i transportni helikopter MI-8, svi iz sastava operativne uporabe Hrvatskog ratnog zrako-

plovstva. Nažalost, loši vremenski uvjeti, kiša i jak vjetar, otkazali su nastup akroskupine Krila Oluje i bitno utjecali na broj posjetitelja. Ipak, njih nekoliko stotina, zrakoplovnih entuzijasta iz cijele Hrvatske, zrakoplovnih stručnjaka i novinara iz inozemstva i brojnih građana Zadra i okolice ni loši vremenski uvjeti nisu spriječili da uz stručno vodstvo djelatnika HRZ-a i PZO-a uživaju u prikazanoj tehnici.

S. POGAČIĆ

snimio S. POGAČIĆ

Međunarodni tečaj terenske i sigurne vožnje

U organizaciji Središta za obuku i doktrinu logistike Požege proveden je međunarodni tečaj terenske, sigurne i relacijske vožnje na specifičnim terenima.

Polaznici tečaja bili su djelatnici litvanske vojske i djelatnici OSRH.

Na početku provedbe tečaja polaznicima se obratio brigadir Alojz Tomašević zapovjednik SzOiDL-a Požege koji je istaknuo kako ćemo naša iskustva u obuci prenijeti litvanskim vojnicima u sklopu razvitka i usavršavanja njihove vojske, i da požeško Središte postaje međunarodno u obuci i doktrini logistike. Obuka za polaznike će trajati pet dana, a nakon prvog tečaja slijede još dva takva kako bi se vozači litvanske vojske što bolje pripremili za sudjelovanje u UN-ovoj misiji. Obuka je prilagođena uvjetima terena u Afganistanu u svrhu što boljeg upoznavanja polaznika s načinom vožnje i uvjetima koji se ponavljaju na prostorima i terenima kroz sigurnu terensku i relacijsku vožnju. Za provedbu zadaća rabe se vozila Landrover i Puch, identična onima kojim se koriste u mirovnim misijama. Nakon završenog tečaja djelatnici dobivaju potvrđnicu o provedenoj obuci.

OJI

Amerikanci testiraju daljinsko ratovanje

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) provodi pokuse i testiranja u bazi Fort Knox, u saveznoj državi Kentucky, kako bi precizno zaključili koliko primjena znanosti i tehnologije u sklopu programa Future Combat Systems (FCS), osobito besposadna vozila, mogu pridonijeti povećanju vojničkih sposobnosti i učinkovitosti.

Testiranja bi trebala pokazati koliko automatizirani alati mogu pripomoći u zadaćama koje inače radi čovjek a mogu se prepustiti besposadnim platformama. Cilj je što više opasnih i pogibeljnih poslova prepustiti besposadnim platformama kako bi se povećala učinkovitost i spasili ljudski životi.

Testovi su usmjereni na dva ključna područja mjerenja: autonomna mobilnost te aplikacija CABS (Crew Aiding Behaviors) koja automatizira uobičajene zadaće kao što su planiranje smjera kretanja ili odabira najpogodnijeg položaja za izviđanje

i paljbenu djelovanje. Aplikaciju CABS razvili su u istraživačkim laboratorijima kopnene vojske ARL i TARDEC. Testiranja su pokazala da uporaba CABS-a znatno smanjuje vrijeme potrebno za procjenu situacije i poboljšava nadzor nad besposadnom platformom.

Tijekom testiranja vojnici su namjerno preopterećivani zadaćama kako bi se otkrilo koliko zadaća najviše mogu obaviti prije nego što dođe do pada učinkovitosti zbog preopterećenja.

TARDEC i ARL su načinili radne postaje opremljene zaslonima osjetljivim na dodir preko kojih su vojnici kreirali ponašanje robota koje će maksimizirati učinkovitost u izboru protivničkih ciljeva. Prednji roboti otkrivaju protivničke položaje i prikazuju moguće ciljeve putem zemljovida s prikazom taktičke situacije. Vojnici na radnim postajama

US Army

ma prihvaćaju informacije, sortiraju ih po prioritetu i pokazuju najpogodnije oružje za djelovanje po određenom cilju. Cijela se zadaća obavlja istodobno s nadzorom slijednih vozila te s pretraživanjem zemljovida u potrazi za protivničkim snagama. Kad se otkrije više ciljeva, aplikacija automatski prioritetizira ciljeve i predlaže najpogodnije oružje za neutralizaciju. Nakon neutralizacije cilja aplikacija automatski pomiče preostale ciljeve prema vrhu popisa opasnih ciljeva koje treba neutralizirati.

M. PETROVIĆ

Počela testiranja ATL-a

POČETKOM listopada američko ratno zrakoplovstvo i tvrtka Boeing ostvarili su dva velika uspjeha u razvoju novog tehnološkog koncepta ATL (Advanced Tactical Laser), na kojem zajednički rade dulje vrijeme. Riječ je o razvoju visokosnažnog kemijskog laserskog topa koji se planira za ugradnju na "leteću topovnjaču" AC-130H Spectre. Potkraj rujna tijekom zemaljskih testiranja prvi put je generirana laserska zraka iz trenutnog prototipa kemijskog lasera, dok je potom sre-

dinom listopada s uspjehom obavljeno prvo letno testiranje kompaktnog *solid state* lasera male snage, koji se trenutno rabi kao surogat za puno snažniji kemijski laser.

Laserski sustav, s pratećom opremom i nadzornom postajom, ugrađen je na transportni avion C-130H iz sastava 46. zrakoplovnog puka američkog ratnog zrakoplovstva, a prvo letno testiranje bilo je obavljeno na poligonu White Sands u New Mexicu. Predmet prvog letnog testiranja bilo je ocjena mogućnosti laserskog sustava u smislu zahvata cilja i njegovo praćenje. Nakon završetka prve faze zemaljskih i letnih testiranja, koja će se provoditi tijekom jeseni i zime, tijekom iduće godine planira

se ugradnja kemijskog lasera na avion C-130H kada će se početi i s prvim probnim gađanjima zemaljskih ciljeva. Sam laser planira se ugraditi na rotirajuću turelu (koju će izraditi tvrtka L-3 Communications/Brashear) koja će biti postavljena na donjem dijelu trupa aviona. Za finaciranje ATL projekta do sada je izdvojeno 200 milijuna američkih dolara.

Svrha razvoja ATL-a, prema navodima američkog ratnog zrakoplovstva, je namjera da se postigne veća preciznost napada na ciljeve uz smanjenje kolateralnih šteta i žrtava. Uz to, vrlo važnim smatraju i mogućnost "skalabilnosti" laserske paljbe, odnosno prema potrebi odabira snage i dugotrajnosti "ispaljivanja" laserske zrake čime se može izravno utjecati na razmjere štete pri napadu na zemaljske ciljeve.

I. SKENDEROVIĆ

Širenje GPS tehnologije

BRITANSKA tvrtka QinetiQ i japanska C&N Inc. rade na razvoju GPS tehnologije kako bi je omasovili i približili svakodnevnim korisnicima. Uređaji koji bi se ubrzo trebali obogatiti GPS-om jesu mobiteli, ručna računala, kamere, satovi i slična konzumna elektronika. Srce tog razvoja je napredna QinetiQova tehnologija Q20. Riječ je o posebno osjetljivoj GPS tehnologiji na temelju koje će se razviti nove mogućnosti za navedene kategorije uređaja masovne konzumne elektronike.

Čip Q20 je znatno osjetljiviji u odnosu na postojeće GPS uređaje i omogućava rad GPS-a i u uvjetima vrlo slabog signala. To se ponajprije odnosi na gradove, a omogućit će i

nesmetanu uporabu navigacijske funkcije i unutar građevina. Nova inačica Q20 tehnologije predstavljena je prošle godine i ima još jednu veliku prednost, naime, troši vrlo malo energije pa je i s te strane pogodna za uporabu u manjim ručnim elektroničkim uređajima.

Dosad je tehnologija Q20 bila ugrađivana u uređaje za vojsku i sigurnosne službe, ali sad se otvara znatno veće tržište. Sigurno je da će GPS odigrati veliku i pozitivnu ulogu i na civilnom tržištu, kao što je u posljednjih dvadesetak godina odigrao i na vojnom tržištu.

Japanska tvrtka C&N Inc., smještena u Tokiju, bit će integrator Q20 tehnologije u finalne proizvode. Ta

je japanska tvrtka inače jedna od vodećih na području minijaturizacije digitalnih kompasu i trodimenzionalnih senzora kretanja velike preciznosti. Imaju i veliko iskustvo u integriranju tehnologija u mobilne telefonske uređaje te razvoju aplikacija za njih.

M. PETROVIĆ

SREDINOM listopada na poligonu u China Lakeu obavljeno je prvo letno testiranje zrakoplovnog oružja AGM-154+ Block II JSOW-C (Joint Standoff Weapon). To je oružje razvila američka tvrtka Raytheon Corporation, u suradnji s američkom ratnom mornaricom, a kao platforma za letno testiranje rabljen je višenamjenski borbeni avion F/A-18 Hornet. Proizvodnja i početak isporuke prvih produkcijskih primjeraka novih JSOW-a američkoj ratnoj mornarici očekuje se u prvoj polovini iduće godine.

Uz dodatno smanjeni radarski i infracrveni potpis AGM-154+ Block II JSOW-C prate brojna druga strukturalna poboljšanja, produljeni radni vijek, uz znatno smanjenu jediničnu cijenu koja je čak 25% niža u odnosu na prvu inačicu JSOW-a. Block II će moći nositi različite vrste "korisnog tereta", te će imati poboljšanu elektroniku za upravljanje temeljenu

Poletio JSOW Block II

na GPS prijemnika, koji će sadržavati i SAASM modul (Selective Availability Anti-Spoofing Module) protiv ometanja signala. Novi Block II (AGM-154+) sadrži bojnu glavu BLU-111, čija je cijena oko 200 000 američkih dolara. Inačica projektila AGM-154+ temeljena na jedinstvenoj bojnoj glavi BLU-111 teškoj 227 kg (standarda bombe Mk82) namijenjena je primarno međunarodnim kupcima i razvijat će se usporedo s Block II inačicom, a cijena njezine bojne glave trebala bi biti oko 100 000 američkih dolara. Jedna od značajki BLU-111, na projektilu AGM-154+, je i to kako bi sada trebalo biti riješeno moguće neeksploziranje bojne glave, kao što je to bio slučaj s BLU-97, te bi JSOW-C sada trebao imati i mogućnost napada na znatno širi spektar ciljeva, što između ostalog podrazumijeva i napade na plovila zahvaljujući novom infracrvenom pretraživaču ciljeva. Dosad je u borbenim uvjetima ispaljeno više od 400 projektila AGM-154 JSOW. Predviđa se kako će uz američko ratno zrakoplovstvo i mornaricu projektil naručiti i poljsko zrako-

plovstvo, koje će njime naoružati novokupljene višenamjenske borbenne avione F-16C/D Block 52+. Projektili AGM-154C sadrže infracrveni pretraživač, te BAe Systems BRO-ACH sustav bojne glave, koji su se u dosadašnjim inačicama pokazali kvalitetnim, te će se s njihovim integriranjem nastaviti i na novoj inačici JSOW-a. Nova poboljšanja na Block II inačici sadrže i datalink sustav te integriranje alternativnih pretraživača u tijelo projektila. Maksimalna udaljenost s koje se ispaljuje projektil neće se mijenjati, odnosno iznositi će i dalje 120 km.

Uz rad na Block II inačici, Raytheon je počeo s radom na Block III inačici JSOW-a. Jedna od novih karakteristika Blocka III je *weapon data link* sustav, koji će omogućiti komunikaciju s JSOW-om tijekom njegova leta nakon odbacivanja s aviona. Pomoću tog data linka moći će se korigirati koordinate cilja napada, te će se moći dobivati podaci o fizičkom stanju projektila, njegovom statusu i poziciji. Početak proizvodnje Blocka III planira se za 2009.

I. SKENDEROVIĆ

Bolji tjelesni oklop

SKUPINA znanstvenika iz Češke Republike, Rusije, Slovačke i Ukrajine počela je rad na projektu u sklopu NATO Science for Peace programa. Naziv projekta je "Laki i providni oklopi", a cilj mu je razviti novu generaciju materijala za izradu naprednih tjelesnih oklopa.

Istraživačima je cilj razviti novi balistički materijal koji će biti lakši (oko 80 kg/m²) i tanji (25 do 35 mm) od postojećih (koji u prosjeku imaju oko 80 mm). To bi u konačnici rezultiralo lakšim i praktičnijim tjelesnim oklopom koji bi pružio dobru zaštitu korisniku i omogućavao mu veću pokretljivost.

Da bi se to postiglo, istraživački tim mora razviti tehnologiju potrebnu za proizvodnju iznimno tvrdog

površinskog sloja (monokristalni safir ili staklo s visokim udjelom aluminijske) koji će izazvati raspad zrna koje udari u njega te apsorbirati većinu energije udara. Preostalu će energiju zrna apsorbirati serija dodatnih slojeva temeljenih na plastici i staklenim vlaknima. Optimiziranjem potrebnih tehnologija trebala bi se postići jednostavna masovna proizvodnja potrebnih materijala s prihvatljivom cijenom.

Posao je podijeljen tako da će proizvodnju safira obavljati u institutu u Harkovu, u Ukrajini, a proizvodnja donjih slojeva i izrada završnog proizvoda u tvornici Saint Goban Advanced Ceramics u Turnovu, Češka Republika. Program bi trebao biti završen u proljeće 2009. dokad

US Army

bi svjetlo dana trebali ugledati prvi primjerci novog i boljeg tjelesnog oklopa.

M. PETROVIĆ

Posljednji razarači klase Kidd spremni za primopredaju

DRUGA a time i posljednja dva razarača klase Kidd spremna su za primopredaju Tajvanu, čime bi se ispunio ugovor potpisan 2003. kojim je znatno modernizirana površinska flota tajvanske mornarice. Ti brodovi, standardne istisnine od 9574 tone, najveći su u tajvanskoj mornarici a opremljeni su za protu-podmorničku, protubrodsku i protuzračnu obranu. U skladu s izjavom glasnogovornika tvrtke VSE Corp. u Charlestonu, koja je izvodila remont i modernizaciju, razarači Tsoying (bivšeg imena USS Kidd) i Makung (bivšeg imena USS Chandler) uspješno su prošli primopre-

dajna ispitivanja i pokusnu plovidbu ispred jugoistočne obale SAD-a. Odlazak brodova prema Dalekom istoku predviđen je za početak rujna ove godine.

Prva dva razarača, Keelung (bivši USS Scott) i Suao (bivši USS Callaghan) isporučena su potkraj prošle godine nakon završetka pri-

mopredajnih ispitivanja koja su održana tijekom listopada 2005. a službeni ulazak u operativnu službu označen je ceremonijom održanom 17. prosinca prošle godine.

Sva četiri broda prvotno je naručio iranski Šah kao raketnu inačicu američkih razarača klase Spruance. Razarači su izgrađeni na navozima tvrtke Litton Industries u Pascagouli a nakon Šahovog gubitka vlasti u Iranu, brodovi su od 1981. i 1982. bili u operativnoj

službi američke ratne mornarice.

Brodovi su naoružani sa Standard Missile SM2 projektilima i dvostrukim Mk 26 raketnim sustavom koji su smješteni na pramcu i krmi broda te s osam projektila RGM-84L Harpoons, a za vrijeme službe u američkoj mornarici bili su zamijenjeni sustavom za vertikalno lansiranje. Razarači klase Kidd izašli su iz aktivne službe 1998. i 1999. a prije toga ponudeni su nekolicini država prije nego što se Tajvan odlučio za njihovu kupnju. Očekuje se kako će još dva američka broda, minolovci Oriole i Falcon sljedeće godine biti prodana Tajvanu.

M. PTIĆ GRŽELJ

Irak nabavlja talijanske patrolne brodove

U SKLADU s izjavom talijanske vlade te prema industrijskim izvorima, talijansko brodogradilište Fincantieri potpisalo je 15. rujna ugovor za isporuku četiriju novih patrolnih brodova namijenjenih iračkim oružanim snagama. Procjenjuje se kako je ugovor vrijedan oko 80 milijuna eura (102 milijuna dolara), a četiri nova izvanobalna patrolna broda bit će izgrađena na platformi brodova klase Diciotti koji su projektirani za potrebe talijanske obalne straže s pojedinim elementima projekta patrolnog broda P61 kojeg je brodogradilište Fincantieri razvilo te izgradilo za maltešku mornaricu.

Glavne značajke patrolnih brodova klase Diciotto su duljina 52,8 metara, širina 8,1 metar te puna istisnina 427 tona. Posada svakog broda sastoji se od 30 članova a najveća brzina od 31 čvora postiže se s četiri 2360 kW Isotta Fraschini V1716T2 MSD dizelska motora dok se doplov od 1800 nautičkih milja dostiže pri brzini od 16 čvorova. Očekuje se kako će novi irački patrolni brodovi biti prilagođeni djelovanju u toplom i vlažnom području

Perzijskog zaljeva a bit će naoružani glavnim topom kalibra 25 mm ili 30 mm i još neutvrđenim brojem strojica. Ovakva konfiguracija znatno će podići razinu borbene spremnosti s obzirom na to da su svi brodovi u službi klase Diciotto opremljeni stajnicama kalibra 7,62 mm. Neimenovani izvori tvrde kako ugovor uključuje obuku posade te logističku podršku od trenutka primopredaje brodova koja se očekuje za dvije do tri godine.

Uz ova četiri patrolna broda, program modernizacije iračkih oružanih snaga uključuje nabavu 15 manjih patrolnih brodova te dva izvanobalna logistička broda koje bi financirala iračka vlada uz talijansku pomoć, iako ta vijest nije službeno potvrđena. Jednako tako, talijanska obalna straža ponudit će neke svoje

rabljene brodove i sudjelovat će u obuci iračke posade u svojoj bazi u La Speziji.

Trenutačno u operativnoj službi iračkih oružanih snaga nalazi se pet patrolnih brodova klase Predator, 24 manja brza aluminijska broda te 10 gumenjaka čvrstog dna, no njihove mogućnosti djelovanja su ograničene zbog manjka goriva i sredstava u iračkom proračunu. Nadalje, prva tri patrolna broda od šest predviđenih, klase Al Faw koja se grade u lokalnom brodogradilištu, a čija je primopredaja bila predviđena za kraj 2005., tek trebaju ući u operativnu službu zbog neispravnosti koje se su pojavile na ispitivanjima tijekom pokusne plovidbe.

Iračke oružane snage broje gotovo 800 školovanih i uvježbanih mornara i marinaca, organiziranih u sklopu dva pomorska odreda i postrojbe marinaca koja broji oko 200 članova.

M. PTIĆ GRŽELJ

USPJEŠNIM testnim gađanjima koja su obavljena početkom listopada tvrtka MBDA objavila je kako je završila s razvojem protubrodskog sustava Marte Mk2/S. Protubrodski

MBDA završio razvoj Marte Mk2/S

sustav, odnosno projektili Marte Mk2/S naručeni su za potrebe talijanske ratne mornarice i predviđeni za lansiranje s helikoptera EH101AEW i NH90. Početkom listopada obavljena su dva gađanja, prvo je bilo obavljeno u pogodnim uvjetima dok je drugo bilo u složenim meteo uvjetima. U oba slučaja lansiranje projektila obavljeno je bez teškoća, odnosno s uspjehom su pogodena plovila na udaljenosti od 30 km, odnosno na 27 km.

Projekt razvoja projektila Marte Mk2/S počeo je potkraj 2000. kad je tvrtka MBDA Italia potpisala ugovor za razvoj i integriranje protubrodskog projektila Marte Mk2/S

na nove talijanske mornaričke helikoptere EH101AEW. Projektil Marte Mk2/S je poboljšana inačica protubrodskog projektila Marte Mk2, koji je ušao u operativnu uporabu tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Maksimalni domet projektila Marte Mk2/S je 30 km, a težina projektila je 310 kg uz bojnu glavu tešku 70 kg. U MBDA Italia predviđaju kako bi daljnjim razvojem projektila Marte Mk2 uz integriranje GPS prijmnika, data linka i infracrvenog pretraživača u glavu projektila mogli napraviti inačicu prilagođenu za napad i na kopnene ciljeve.

I. SKENDEROVIĆ

Rumunjske oružane snage

U povodu Dana rumunjskih oružanih snaga (25. listopada) u suradnji sa Službom za odnose s javnošću rumunjskog ministarstva obrane i Veleposlanstvom Republike Rumunjske u RH objavujemo kratki pregled ustroja i djelovanja rumunjske vojske kao i njihov pogled na vojnu suradnju s Hrvatskom

Rumunjska je prva postkomunistička država koja je potpisala, 26. siječnja 1994., Okvirni dokument Partnerstva za mir (PzM) i druga država koja je predala Nacionalni prezentacijski dokument u sjedište (zapovjedništvo) NATO-a. Sudjelovanje je dalo snažan zamah reformi vojnog i obrambenog sektora. U travnju 1999. NATO je pokrenuo Akcijski plan za članstvo (MAP). Kao dio tog mehanizma Rumunjska je načinila vlastiti nacionalni godišnji plan priprema za članstvo kojim su određeni ciljevi, mjere i rokovi za njihovo ispunjenje, s naglaskom na orijentaciju i procjenu napora potrebnih za pripremu ulaska u Savez. Na samitu

NATO-a u Pragu, u studenome 2002., a na temelju procjene napretka Rumunjska je zajedno s Bugarskom, Latvijom, Litvom, Estonijom, Slovačkom i Slovenijom pozvana da počne pregovore o pristupanju Sjevernoatlantskom savezu. Integracija u NATO bila je ključan čimbenik koji je potaknuo napore da se nastavi proces temeljnog sagledavanja područja obrane. Rumunjska je prošla proces prilagodbe strategije i doktrine u skladu s brzim promjenama sigurnosnog okruženja i novih zadaća koje proizlaze iz članstva u NATO-u.

Kako bi se odgovorilo na zahtjeve novog sigurnosnog okruženja, za polazne su točke određeni postav-

ljanje novih obveza i zadaća za oružane snage i revizija strukture snaga. Iskustvo četiri ciklusa MAP-a primijenjeno je u cjelokupnom reformskom procesu te je vodilo do bolje koordinacije napora u ključnim područjima.

S temeljnom provjerom strukture snaga pokrenuto je i usklađivanje zadaća i misija oružanih snaga. Glavni je cilj uspostaviti reduciranu i modernu strukturu snaga, fleksibilniju, mobilniju, sposobnu za razmještaj, održivu i NATO interoperabilnu, sposobnu djelovati u punom opsegu NATO-ovih misija.

U 2007. brojno stanje oružanih snaga bit će 75 000 vojnika i 15 000 civila dok strukturalne reforme ima-

ju cilj reducirati broj snaga niskog stupnja spremnosti i usredotočenje na postupno poboljšavanje sposobnosti važnih za misije u NATO-u.

Proces profesionalizacije oružanih snaga dovršit će se ko kraja ove godine, a struktura snaga će profitirati od opreme koja je NATO kompatibilna i od odgovarajuće infrastrukture i logističke potpore. Personalna je politika revidirana i modificirana kako bi se uspostavio novi model upravljanja ljudskim resursima, sličan onom u drugim državama članica NATO-a. U planiranju karijera vojnog osoblja uveden je "vodič kroz vojnu karijeru". Osobita se pozornost daje izobrazbi u NATO školama i u obra-

MAPN

zovnim institucijama država članica NATO-a u području izobrazbe engleskog jezika i NATO postupaka.

Kao članica NATO-a Rumunjska uživa pogodnosti, ali i dijeli obveze koje proizlaze iz članstva. Dok NATO jamči sigurnost i pomaže u prilagodbi rumunjske vojske na izazove 21. stoljeća, Rumunjska podupire i pridonosi jačanju kapaciteta Saveza i njihovoj iskoristivosti za nove zadaće. Rumunjska uloga u NATO-u je nedjeljiva od transformacije Saveza. Kao punopravna članica Rumunjska pridonosi političko-vojnom procesu odlučivanja unutar NATO-a, a sa snagama i sposobnostima pridonosi zadaćama Saveza. Rumunjska je aktivno uključena u proces transformacije NATO-a. Sudjelovanje u obvezama ispunjavanja Praških kriterija i snaga za brze intervencije NATO-a prioritet je za rumunjsku Vladu koja je izrazila namjeru daljnjeg jačanja djelovanja na tom području. Rumunjska je vojska dokazala sposobnost razmještanja i podupiranja snaga u sklopu NATO-ovih operacija u Afganistanu, Iraku i na Balkanu. To obuhvaća raspoređivanje vojne policije, lakog pješaštva, elemenata za NKB dekontaminaciju, elemenata za obavještajne aktivnos-

ti, elemente za civilno-vojnu suradnju, inženjerije i medicinara.

Širi se sudjelovanje u operacijama u Afganistanu, osobito u provincijskim timovima za obnovu te u procesima jačanja afganistanske i iračke vojske i policije.

Sudjelovanje u NATO-ovim vojnim misijama

Rumunjska vojska sudjeluje u misijama kojima je za cilj očuvati nacionalnu sigurnost te u misijama koje se suočavaju s prijetnjama koje ugrožavaju međunarodnu zajednicu. Trenutačna nazočnost u operacijama obuhvaća zamalo 1600 vojnika i dokaz je ispunjavanja nacionalnih ciljeva na području međunarodne sigurnosti.

Dobar primjer strukturalnih promjena u rumunjskoj obrambenoj politici je nazočnost vojnika u Afganistanu. Rumunjska sudjeluje od samog početka operacije (srpanj 2002.) i dosad je bilo raspoređeno više od 1500 vojnika. Trenutačno ih je u misiji ISAF (International Security Assistance Force) raspoređeno više od 600 i to u svim njezinim sastavnicama. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Povratak nosača zrakoplova (I. dio)

Nakon razdoblja u kojem se činilo da je budućnost velikih nosača zrakoplova neizvjesna i da će se graditi samo mali nosači za avione s okomitim slijetanjem i polijetanjem, zadnji programi razvoja nekih ratnih mornarica sve to bitno mijenjaju

— Pripremio Tomislav JANJIĆ —

Prvi put u zadnjih četrdeset godina u razvoju su dvije potpuno nove klase velikih nosača zrakoplova - američki CVN-21 i britansko-francuski CVF/PA2. Uz to sve je veći broj država koje razmatraju mogućnost gradnje ili kupnje velikih nosača zrakoplova. To je povratak trenda koji je bujao tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća kad je veliki broj ratnih mornarica želio velike nosače zrakoplova, dok su druge uvodile ili su planirale uvesti u naoružanje male nosače prilagođene njihovim novčanim mogućnostima. Potkraj osamdesetih, a posebno nakon raspada Sovjetskog Saveza i kraha europskog komunizma, planovi o kupnji nosača zrako-

plova odbačeni su kao preskupi i nepotrebni.

Ali umjesto da svijet krene mirnim suživotom, pojavili su se novi neprijatelji i još jednom je geopolitika iz temelja promijenjena. Naravno da je i tehnologija brodogradnje doživjela veliki napredak. Ako su nekada kritičari "bacanja novca" na nove velike nosače zrakoplova tvrdili da niti najbolje naoružani nosač ne može zaustaviti valove sovjetskih tenkova koji bi prodirali kroz Fulda Gap (poznati kopneni koridor koji je trebao voditi od bivše Istočne Njemačke sve do Frankfurta), danas je situacija nešto drukčija. U to je vrijeme doktrina američke ratne mornarice predviđala da će njihovi nosači zrakoplo-

va razmješteni u Atlantiku morati ponijeti glavnu bitku sa sovjetskom ratnom mornaricom. Ofenzivni dio te doktrine predviđao je da će avioni razmješteni na američkim nosačima biti glavna udarna snaga na sovjetske pomorske baze u sjevernom Atlantiku kako bi onemogućili da sovjetski ratni brodovi uopće dođu u prigodu prekinuti pomorske putove koji vode iz Sjedinjenih Američkih Država do zapadne Europe. Glavno oružje američkih nosača tijekom devedesetih trebao je biti radarski "nevidljiv" jurišnik A-12 Avenger II, čiji je projekt razvoja neslavno propao. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Tijekom II. svjetskog rata njemačko ratno zrakoplovstvo Luftwaffe uvelo je u operativnu uporabu i uspješno primijenilo nekoliko tipova protubrodskog vođenog oružja. Pojavila su se relativno kasno, kad više nisu mogla bitnije utjecati na završne operacije i neizbježan vojnički poraz Trećeg Reicha

Igor SPICIJARIĆ

Njemačka vođena protubrodsko oružja iz II. svjetskog rata

Za cijelo trajanje II. svjetskog rata njemačka Kriegsmarine bila je prisiljena suprotstaviti se puno moćnijim pomorskim snagama nego što su bile njene vlastite. Taj strateški debalans na njemačku štetu naročito je došao do izražaja kada su se u rat aktivno uključile SAD, čija je moćna ekonomija užurbano počela izgrađivati i slati na oceane najmoćniju svjetsku ratnu flotu.

Budući da za ratnu mornaricu nije bilo sredstava, a ni Hitlerove naklonosti za gradnju novih brodova (naročito od trenutka kada su njemačka kola pošla nizbrdo), ratno zrakoplovstvo (Luftwaffe) dopala je uloga premostiti taj debalans. Bombardiranje ratnih brodova s velikih visina bilo je neučinkovito jer su brodovi mogli brzo manevrirati. Zrakoplovi za bombardiranje iz ponirućeg leta (obrušavanja) bili su daleko bolja solucija, ali njihova uporaba je zahtijevala njemačku zračnu prevlast u zoni djelovanja. Osim toga, takvi

zrakoplovi odlikovali su se relativno kratkim borbenim radijusom djelovanja. Uporabom zračno lansiranih torpeda zabilježeni su određeni uspjesi ali je omjer lansiranih torpeda i pogodenih ciljeva bio nepovoljan. Zbog toga su se njemački stratezi okrenuli razvoju vođenih oružja, koja će se moći lansirati sa zrakoplova i koja će moći slomiti savezničku prevlast na Atlantiku.

Vođena jedreća bomba „Ruhrstahl X-1“

Razvoj tog vođenog oružja počeo je još 1940. kada se njemačko ministarstvo zrakoplovstva (Reichsluftfahrtministerium - RLM) zainteresiralo za projekt profesora dr. Maxa Kramera koji je želio konstruirati vođenu bombu kojom bi se moglo koristiti protiv pomorskih ciljeva. Njegov je konstrukcijski biro za osnovu uzeo klasičnu aviobombu kojom se koristilo zrakoplovstvo, težine 1400 kg. Ta bomba se proizvodila u dvije inačice:

- SD 1400 (Sprengbombe Dickwandig) - perforirana rasprskavajuća bomba izrađena od lijevanog čelika i poznata pod nadimkom Fritz;
- PC 1400 (Panzerspreng bombe Cylindrisch) - probojna inačica izrađena od kovanog čelika.

Originalnu bombu proizvodio je koncern Rheinmetall-Borsig. Imala je klasičan izgled sa četiri repna stabilizatora. Kramerov tim je u svrhu poboljšanja njezinih aerodinamičnih karakteristika u nekoliko navrata redizajnirao njezin izgled, dodavajući joj križno postavljena prednja krilca-stabilizatore (pod kutom od 45° u odnosu na repne stabilizatore) te isto tako redizajnirajući njezine repne stabilizatore. Njezini križno postavljeni repni stabilizatori međusobno su spojeni dvanaestostraničnim metalnim prstenom u koji su bili ugrađeni pojedini dijelovi sustava za upravljanje. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

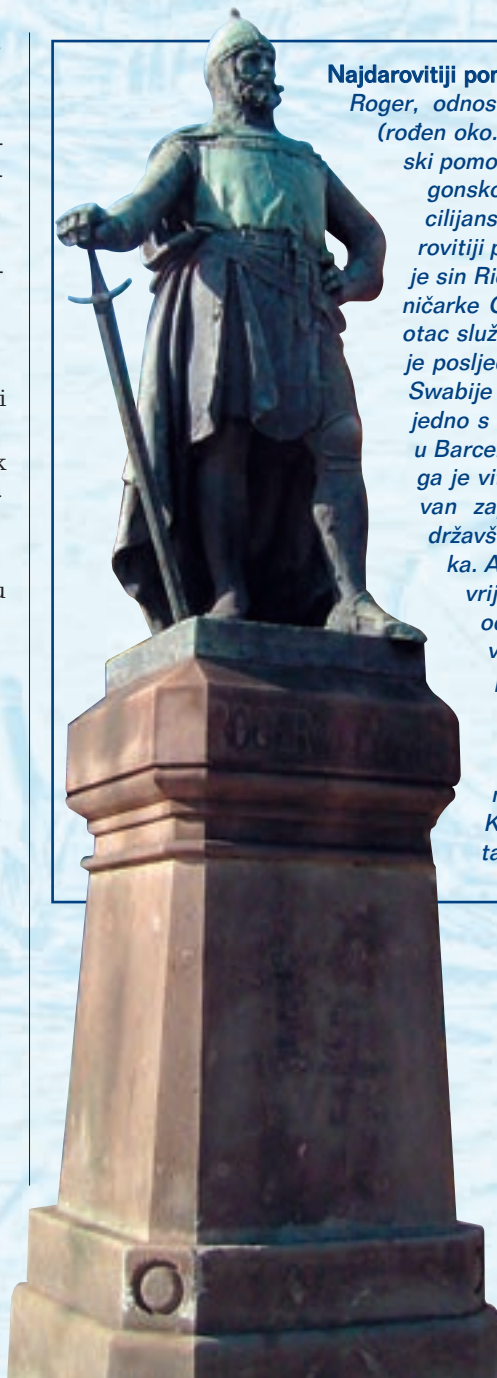

Ruggiero di Lauria: morski lisac

U pomorskim je bitkama di Lauria postizao velike uspjehe zahvaljujući svojoj jedinstvenoj taktici: nebrojeno je puta neprijateljsku flotu zavaravao svojim prividnim uzmakom: puštao je da ga neprijateljski brodovi slijede sve dok se ne bi posve dezorganizirali, a onda bi ih napao u punoj bojnoj formaciji.

Jurica MILETIĆ

Pomorska bitka kod mjesta poznatog kao Les Formigues, odnosno Las Hormigas na katalonskoj obali, nekih osamdeset kilometara sjevernije od Barcelone, vjerojatno se odigrala u zoru 4. rujna 1285. Na jednoj je strani bila aragonsko-sicilijanska flota pod zapovjedništvom proslavljenog admirala Ruggiera od Laurije, a na drugoj združena flota Francuske i Genove, kojoj su na čelu bili Henry di Mari i Giovanni de Oreo. Povjesničari se ne slažu kako se bitka odigrala: dok jedni tvrde kako su se snage protivnika noć prije zapravo susrele na kopnu, drugi vjeruju kako takvog bliskog susreta treće vrste na kopnu nije bilo, već su se galije protivnika susrele na moru. U svakome slučaju, svi se slažu da je bitka počela noću, što je za srednjovjekovne prilike bilo iznimno neuobičajeno, a Lauriji je odgovaralo. Ionako je slovio kao stručnjak za noćne bitke. Na pramac svake svoje galije dao je postaviti dvije velike lanterne, kako bi protivnik povjerovao da je njegovih brodova zapravo dvostruko više. Varka mu je uspjela u potpunosti, jer dvadesetak đenoveških galija je jednostavno pobjeglo ne upustivši se u borbu, i ostavivši francuske galije na cjedilu. Lauriji nije dugo trebalo da ih ili zapali, pošalje na dno, ili jednostavno zarobi. Vjeruje se da su Francuzi tom prilikom izgubili gotovo cijelu svoju flotu koja je sudjelovala u pothvatu (čak četrdeset galija), a ubrzo nakon toga Lauria je potukao francusku flotu i nešto sje-

Najdarovitiji pomorac srednjeg vijeka

Roger, odnosno Ruggero ili Ruggiero di Lauria (rođen oko. 1245., a umro 1305.) bio je talijanski pomorac i admiral koji je zapovijedao aragonskom flotom u vrijeme rata zvanog Sicilijanske večernjice. Najuspješniji i najdarovitiji pomorski taktičar srednjeg vijeka bio je sin Richarda de Lauria i Donne Belle, bolničarke Constance Hohenstaufen. Njegov je otac služio kralja Manfreda od Sicilije, a kad je posljednji izdanak te obitelji - Conradin od Swabije 1268. u Napulju ostao bez glave zajedno s drugim gibelinima utočište je našao u Barceloni. Kralj Pedro III. aragonski učinio ga je vitezom, a godine 1282. bio je imenovan zapovjednikom aragonske flote, zadržavši taj položaj i za Pedrovih nasljednika. Aragonskom je flotom zapovijedao i u vrijeme ratnih operacija da se Sicilija oduzme Anžuvincima, i borio se u šest velikih pomorskih bitaka među inima, pobijedio je Anžuvince na Malti. Petog lipnja 1284., a u bici kod Casertellammare pobijedio je napuljsku flotu i tom prigodom zarobio i samog protivničkoga zapovjednika - Karla od Salerna koji će kasnije postati Karlo II. Napuljski.

vernije kod rta Rosas, blizu francusko-španjolske granice, tik do današnjeg bajkovitog turističkog naselja Ampuriabrava. Laurijine pobjede za dugo su vrijeme uništile francusku pomorsku moć u Sredozemlju. Dvije godine kasnije, 23. lipnja 1287. u bici poznatoj pod nazivom Bitka grofova, u vodama blizu Na-

■ Najpoznatiji spomenik Ruggieru di Lauriji nalazi se u katalonskoj prijestolnici Barceloni

pulja još je jednom porazio Anžuvince, unatoč činjenici da mu je flota brojala samo četrdeset brodova, a neprijatelj ih je imao dvostruko više.

U pomorskim je bitkama di Lauria postizao velike uspjehe zahvaljujući svojoj jedinstvenoj taktici: nebrojeno je puta neprijateljsku flotu zavaravao svojim prividnim uzmakom: puštao je da ga neprijateljski brodovi slijede sve dok se ne bi posve dezorganizirali, a onda bi ih napao u punoj bojnoj formaciji. Kao zapovjednik, nad svojim je ljudima imao mnogo veću kontrolu od zapovjednika svojih protivnika, a njegovu su posadu činili probrani ljudi. K tome, u pričuvu je uvijek imao vrlo pokretne ljude "almugavars" - naoružane tek kopljima i bodežima. Kad je njegova galija došla tik do palube protivničke, slomivši joj pritom vesla, ti "almugavars" bili su mnogo djelotvorniji od neprijateljskih oklopom opterećenih vojnika naoružanih teškim mačevima. Služio se mnogim trikovima da prikrije stvarnu snagu svojih snaga, nerijetko skrivajući dio svoje flote, kako bi ti skriveni brodovi mogli protivnika napasti s leđa, kad je bitka bila već u punom zamahu. Bio je poznat i kao nemilosrdan vojnik, sklon bespoštednoj pljački, prečesto i osobnim koristima i užicima. Ipak, i sam spomen njegova imena mnogom je protivniku doslovce tjerao strah u kosti.

Kao nagradu za svoje pobjede, kad je Frederik III. bio izabran za kralja Trinakrije - otoka poznatog pod nazivom Sicilija, Ruggiero je u

■ Prikaz srednjovjekovne pomorske bitke

Prizor s Costa Brave ili Surove obale

Les Formigues leži glasoviti Lloret de Mar - omiljeni cilj maturanata iz mnogih dijelova Europe. Nekadašnje, pomalo ružno, ribarsko naselje u proteklih dvadeset godina probrazilo se u još ružnije središte dvojbene zabave, svedene na beskonačne pijanke po klubovima i plažama, i beskonačne sate u diskačima u kojem se zbog buke koja dopire iz zvučnika ionako nikoga ne može čuti, a zbog igara svjetlima iliti light-showa, nikoga se ne može ni vidjeti u nepreglednom mnoštvu jednako odjevenih mladih ljudi koji od vremena do vremena ponekim pokretom pokušavaju slijediti beskonačno nabijanje u ritmu pneumatskog čekića umjesto glazbe.

Nema u Lloretu ničega što bi moglo podsjetiti na bilo koji povijesni događaj, a ponajmanje na davnu pomorsku bitku. Jedini dodiri s poviješću su tzv. viteški turniri koji se odigravaju u bajkovitom kič dvorcu u nedalekoj Torderi. Autentičnost tih turnira jednaka je autentičnosti flamenco-showa u obližnjoj dvorani: kičasto prenemaganje na jednoj strani i pocikivanje ole na drugoj. Umjesto izvorne flamenco glazbe, dakako!

■ Srednjovjekovni zamak u Torderi

znak vladarske zahvalnosti primio leno Ací na kojem je bilo nekoliko zamkova koji su dotad pripadali biskupu Catanije. Kad je prešao na stranu Anžuvina, njegov se odnos s mladim kraljem toliko pogoršao, da se Ací našao pod opsadom kraljevih vojnika. Frederik ga je brzo osvojio i vratio u svoj posjed, a sam

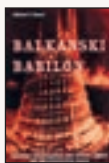
se Lauria morao skloniti u svoj ljetnikovac Castiglione di Sicilia koji se i sam našao pod opsadom. Kad mu je i to posljednje utočište palo, Lauria se našao u tamnici u Palermu,

ali nekako mu je pošlo za rukom pobjeći i napustiti Siciliju, dok su mu sva tamošnja dobra bila zaplijenjena. Nemajući kamo, svoje je usluge ponudio engleskome kralju Eduardu I. i za njegov se račun počeo boriti protiv Francuza, ali srce ga je neprestance vuklo natrag u Italiju. Vrativši se u nju. 4. srpnja 1299. u bici kod Rta Orlando porazio je sicilijansku flotu i tom prilikom zarobio čak 18 neprijateljskih galija. Drugu je pobjedu izvojevao godinu dana kasnije u bici kod Ponze u kojoj je porazio i zarobio samog kralja Fredericka III., istog onog koji ga je ne tako davno utamničio u Palermu. Tek nakon sklapanja mira u Caltabellotti ponovno se podvrgnuo sad već oslobođenom kralju koji mu je sve oprostio. Lauria se povukao na svoje imanje u Cocentaini gdje je i umro 1305. godine. ■

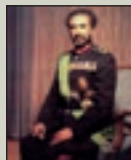
Sabrina P. Ramet: "Balkanski Babilon - raspad Jugoslavije od Titove smrti do Miloševićeva pada", Alinea, Zagreb, 2005.

Sabrina P. Ramet, svjetski ugledna politologinja, vrlo dobro poznaje političke, gospodarske i ostale prilike na prostorima istočne, srednje i jugoistočne Europe, o čemu je dosad objavila sedam knjiga te brojne stručne i znanstvene tekstove. Za razliku od tolikih inozemnih autora koji su se oslanjali na sekundarne izvore i često diskutabilne prijevode, Ramet vlada standardnim jezicima oblikovanima na novoštokavskoj osnovici, a čita i druge južnoslavenske jezike, pa i to daje legitimitet njezinim zapažanjima i zaključcima. "Balkanski Babilon" još je jedno u nizu djela koja se bave zadnjom fazom postojanja bivše Jugoslavije i ratovima koji su, počevši od 1991. sve do 2001. godine, potresali to područje. Knjiga počinje Titovom smrću i gospodarskim, društvenim i nacionalnim problemima koji su ubrzo uslijedili u tadašnjoj Jugoslaviji, a koji su u konačnici rezultirali velikosrpskom agresijom u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te ratom na Kosovu. Autorica u knjizi obrađuje tri faze vezane za ratove na prostoru bivše Jugoslavije: predratnu fazu jugoslavenske političke i društvene dezintegracije te ratnu i neposrednu poratnu fazu, koja počinje uhićenjem glavnog pokretača rata Slobodana Miloševića. Posebno valja istaknuti ravnopravnu uključenost analize omladinske supkulture u osamdesetima, tzv. jugoslavenske rock-scene, te pitanja ženskih prava i općenito položaja žena u društvu. Ti segmenti zbivanja i dosad su bili predmet niza tematskih studija, ali Sabrina P. Ramet je prva koja ih je nastojala prikazati u cjelovitom društvenom i političkom kontekstu, u njihovu prožimanju s ostalim dubinskim socijalnim procesima i kulturnim praksama.

Mirela MENGES

2. studenoga 1930. Haile Sellasie, car Etiopije

Etiopija je jedina afrička zemlja koja je kroz gotovo cijelu svoju povijest sačuvala slobodu od osvajačkih pohoda europskih velesila. Dio zasluga za to, posebice u dramatičnom XX. stoljeću, pripada caru Hailu Sellasiju koji je okrunjen 2. studenog 1930. u Addis Abebi. Njegove titule - Kralj kraljeva, Lord nad lordovima, Osvajački lav plemena Judejskog, Izabranik Boga i Svjetlost ovoga svijeta - izazvale su različite reakcije u svijetu jer su više podsjećale na vjersku, nego na svjetovnu vlast. Sellasijeva vladavina posebno se našla na kušnji kada je 1935. Italija u potrazi za novim kolonijama napala Etiopiju. Slabo naoružani Etiopljani unatoč junačkom otporu nisu imali izgleda protiv moderno opremljene talijanske vojske i njezinih tenkova, zrakoplova i bojnih otrova. Etiopija je okupirana, a Sellasije je potražio azil u Engleskoj. Borbu je nastavio u Ligi naroda kojoj se obratio dalekovidnim riječima: "Iako ste upalili šibicu u Africi, Europa je ta koja će gorjeti!" Njegov proročanski govor donio mu je svjetsku slavu, pretvorivši ga u ikonu antifašizma. To ipak nije bilo dovoljno da Etiopija dobije konkretnu pomoć od inertnih Engleza i Francuza. Tek početkom II. svjetskog rata Britanci su istjerali Talijane iz Etiopije. Unatoč gorkom iskustvu Sellasije je bio jedan od osnivača Ujedinjenih naroda, a kao prijatelj jugoslavenskoga predsjednika Josipa Broza Tita priključio se i Pokretu nesvrstanih. U vlastitoj se zemlji pokazao kao okrutan i sebeljubiv vladar pa je njegov totalitarni režim izgubio narodnu potporu. Godine 1974. srušila ga je vojna komunistička hunta te zatočila i ubila pod nerazjašnjenim okolnostima.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Duhovni daltonizam

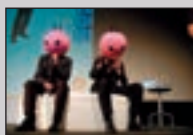
Tko je sljepac? Slijepac koji ima vjeru ili bezvjerac potpuno zdravih očiju? Posebno ako je prvi uvijek pun ljubavi za svakog čovjeka, a drugi stalno mrzovoljan na sebe i sve oko sebe? Jedan takav medijski "slijepac" piše o "kršćanskom terorizmu", a drugi o "smradu" koji je "uzidan u temelje hrvatske države". Treći, estradni napuhani balon, koketira s okultnim te izvodi poganski obred na kršćanskom groblju. Četvrti, teški dužnik i ovisnik o kladenju, ubija bez milosti. Peti... Biblija je davno otkrila da je sljepoća za bližnjega znak sljepoće za Boga. Danas i znanost kaže da "ljudski mozak ima centar za religioznost". Znači li to da je zlikovcu taj centar nerazvijen? Ta što je drugo sebična neosjetljivost prema bližnjem te prokleta pohlepa i teški egoizam nego bolest duhovne sljepoće, ili akutni daltonizam. Jer nemogućnost razlikovanja boja nekad je opasnija od slabog vida. No, nema terapije iskrenog priznanja svoje slabosti. Zatim, jer je duhovno sljepilo izlječivo, treba ponizno zatražiti pomoć, poput slijepca koji je pred Isusom ispovjedio vjeru u Sina Davida, kao u onoga koji donosi mesijansko spasenje. I bio je iscijeljen. Tako i duhovni daltonisti, slijepci, grješnici i nevjernici svake vrste koji traže svjetlo spašavaju se po Kristu ako idu za njim. Svjetlost toga Svjetionika probija svaki oklop duše te omogućuje savršenu "dioptriju" i duhovno "oko sokolovo" za ono što je temeljno u životu, što čovjeka usrećuje i izgrađuje u humanista i sveca. Zato i mudri Konfucije savjetuje: "Ne brini o tome što nisi na visokom položaju, radije brini o tome kako bi svojim sposobnostima i vrlinama zaslužio visok položaj!" Jerihonski slijepac je vapio: "Sine Davidov, smiluj mi se!" Odgovor je bio: "Idi, vjera te tvoja spasila!" Dakle, sljepilo nije tragedija, ako pomaže čovjeku da duhovno progleda.

Andelko KAČUNKO

FILMOTEKA

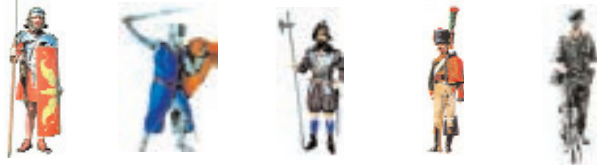
Pobjednici Zagreb film festivala 2006

- cjelovečernji igrani film: **DAS LEBEN DER ANDEREN / ŽIVOT DRUGIH**, Njemačka, r: Florian Henckel Von Donnersmarck
- kratki igrani film: **SNIFFER**, Norveška, r: Bobbie Peers
- dokumentarni film: **I FOR INDIA / I KAO INDIJA**, UK, Italija, Njemačka, r: Sandhya Suri
- najbolji hrvatski film: **AJDE, DAN ... PRODI ...**, r: Matija Kluković
- nagrada publike: **ŽIVOT DRUGIH**, Njemačka

Sad kad je Zagrebački filmski festival završio, s veseljem mogu primijetiti da se većina mojih želja ispunila. Dvorana SC-a sa svojih impozantnih 1400 mjesta nerijetko je bila premalena da prihvati sve zainteresirane, a i godinama neviđena situacija u kojoj ljudi sjede na stepenicama kina Europa dokazala je da glavni hrvatski grad ima publiku koju ne zadovoljavaju standardi multipleksizacije filmskog prostora. Na završnoj večeri, uz najbolji hrvatski film godine *Sve džaba*, imali smo priliku na velikom platnu pogledati trinaest vrhunskih glazbenih spotova izašlih iz radionica svjetskih redateljskih veličina. Među njima i legendarni *Bad Michaela* Jacksona u režiji Martina Scorsesea, te Madonnin spot *Vogue* koji je potpisao slavni David Fincher. Osvrćući se na nagrade, moramo primijetiti da je apsolutni pobjednik potpuno opravdano njemački *Život drugih*. Osvojio je Grand prix međunarodnog žirija, a uz to i nevjerojatnu prosječnu ocjenu publike 4.96. Očito je priča o prisluškivanju istočno-njemačkih građana za vrijeme DDR-a u našem još uvijek tranzicijskom društvu vrlo zanimljiva. Četvrti ZFF u potpunosti je ispunio očekivanja pa se već sad radujemo petom, koji će se održati u listopadu iduće godine.

Leon RIZMAUL

Samostrel

Osim u ne tako brojnim muzejskim zbirnkama oružja (jedan od najvećih muzeja oružja u **Europi** neprijeporno je muzej na brdu **Montjuic** u **Barceloni**), nekadašnji ubojiti samostreli mogu se danas vidjeti i na ponekom sportskom natjecanju, ili pak u

nedalekom **San Marinu** u kojem je natjecanje u gađanju samostrelom u rukama šaroliko i starinski odjevenih vojnika postalo jednom od glavnih turističkih atrakcija te najstarije republike na svijetu.

Samostrel je oružje koje čini luk položen na puški nalik postolju, izrađenom od samo jednog komada drva. Tetiva luka je napeta, i strelica koja je mnogo kraća, ali zato višestruko teža od one koja se ispaljuje iz luka, počiva u položaju za odapinjanje do kojeg dolazi uz pomoć za to predviđenog mehanizma. Kad su se **križari** sukobljavali sa **Saracenicima**, mogli su se uvjeriti kako ovi svoje samostrele rade od više međusobno sastavljenih drvenih komada, i kako su mnogo djelotvorniji od njihovih vlastitih, a početkom **XIV.** stoljeća metalni su dijelovi istisnuli drvene.

U brojnim bitkama srednjeg vijeka, samostrel je bio jedno od najvažnijih oružja, a vojnici oboružani njime nerijetko su odlučivali o ishodu sukoba. Sva je prilika da je u još većoj uporabi bio na bojišnicama **Azije**, gdje je po svoj prilici i nastao. Zapamćen je kao glavno oružje nekih južnoazijskih plemena koja su ga rabila i kao ratno oružje, ali i za lov i zabavu. Neovisno o tim azijskim plemenima, jednu su inačicu samostrela usavršili i stari **Grci**, ali više je nalikovao prački nego oružju koje danas podrazumijevamo pod tim nazivom. Budući da je punjenje tih pucaljki koje su zvali *gastrophetes* iziskivalo mnogo vremena, jasno je da oružje nije bilo baš djelotvorno, osim za dugotrajnih opsada, kad vrijeme nije bilo najvažnijim čimbenikom. U svakom slučaju, upravo su te pucaljke poslužile kao predložak za djelotvorniju spravu zvanu *balista* koja se rabila u području **Sredozemlja**, poglavito u svim dijelovima prostranog **Rimskog Carstva**, ali i u zemljama koje je svojedobno pokorio **Aleksandar Veliki**. Inače, riječ balist u mnogim romanskim jezicima je korijen naziva za to oružje koje **Talijani** nazivaju *balestra*, a **Španjolci** *ballesta*.

Jurica MILETIĆ

www.comradesandcolleagues.com

Ideja je jako dobra, a site izvrsno pripremljen ne bi li se osnovna namjena što bolje provela. Riječ je o stranicama **Udruge Comrades and colleagues** posvećenima vojnim postrojbama **Kanade, Novog Zelanda, Australije, Velike Britanije i SAD-a**, a koliko je Udruga uspješna potvrđuje članstvo točno 6418 postrojbi s plaćenom članarinom (5,90 funti godišnje). Site je zapravo vrlo raznolik po sadržaju, pa na njemu možemo pronaći dnevne vijesti koje nemaju nikakve veze s vojskama ili ratovima, osvrte o povijesnim vojnim osobama koje su pisali pripadnici postrojbi, članica Udruge, forume koji su vrlo posjećeni, a na nekima od njih se kritički govori o aktualnim ratovima i sukobima, te doista zanimljivu fotogaleriju koju pune sami posjetitelji. Zato preporučujemo da pažljivo pregledavate stranice foruma posvećene slikama jer osim humorističnih fotografija i skeniranih slika starih i po 100 godina, tu se moglo pronaći i vrlo lijepe slike snimljene tijekom posljednjih ratnih zbivanja i u **Afganistanu** i u **Iraku**, a pogotovo tijekom (združenih) vježbi. No, sviđala se nekoj stranica www.comradesandcolleagues.com ili ne, sama ideja o okupljanju postrojbi prijateljskih zemalja u jednu udругu je izvrsna. Zar ne bi bilo lijepo da pripadnici postrojbi **Hrvatske vojske** također imaju svoje web stranice na kojima bi razmjenjivali ideje, slike ili se jednostavno relaksirali...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. More koje se nalazi između Bospora i Dardanela zove se:

- A Tursko
- B Bosporsko
- C Mramorno

2. Australiju i Novu Gvineju razdvaja:

- A Pizzarov prolaz
- B Torresov prolaz
- C Cookov prolaz

3. Panamski kanal dovršen je:

- A 1883. godine
- B 1900. godine
- C 1914. godine

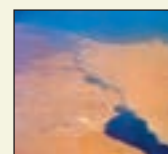

4. Rusiju i SAD (Aljasku) dijeli:

- A Magellanov prolaz
- B Beringov prolaz
- C Prolaz Petra Velikog

5. Sueski kanal nalazi se u državi:

- A Egipat
- B Libanon
- C Izrael

Prelazanje: 1u:2B; 4b:5a

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr